LIETUVIŲ DIENOS

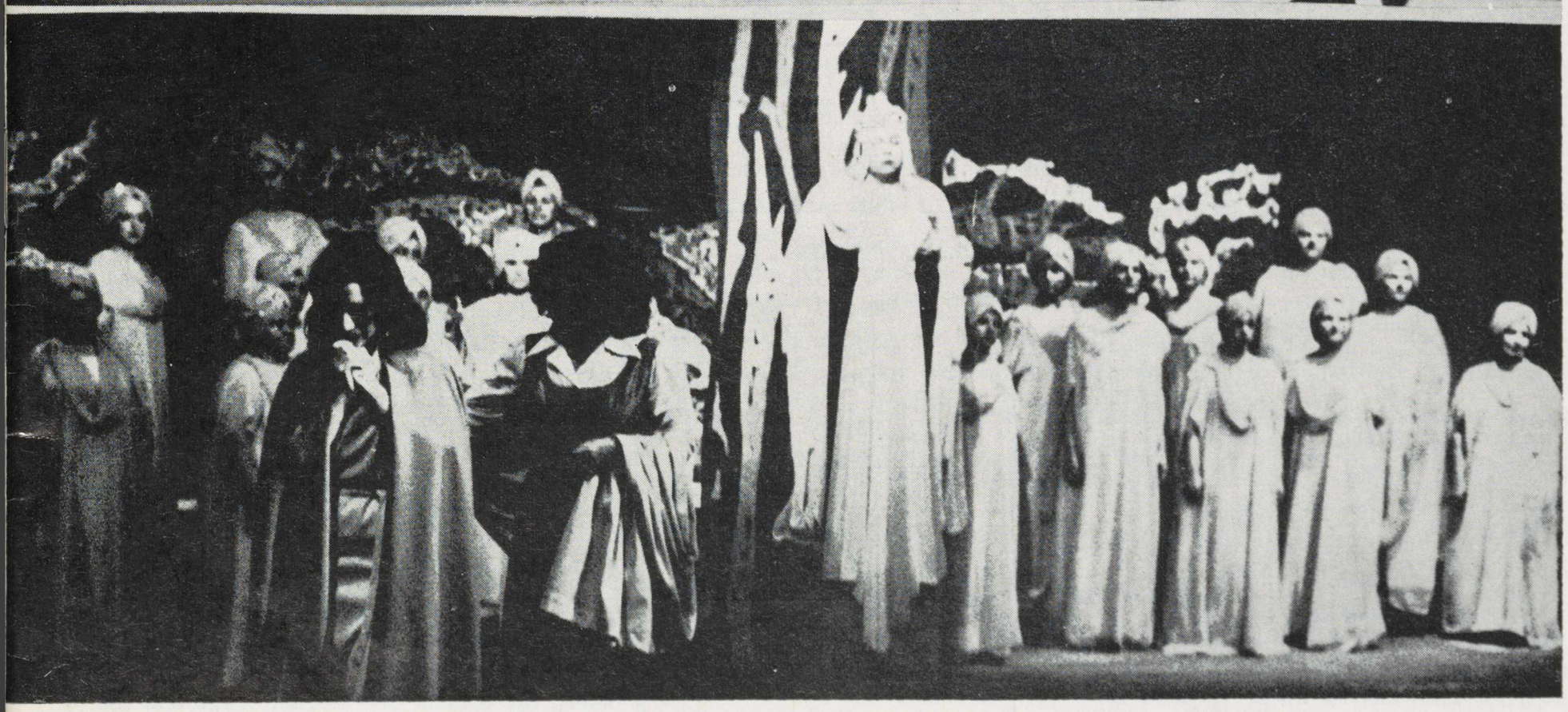

LIETUVIŠKŲ OPERŲ PASTATYMAI CHICAGOJE

LITHUANIAN DAYS

MAY 1976

1976 M. GEGUŽĖS MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1976, gegužis Nr. 5 (164)

May, 1976 No. 5 164)

Eina XXVII metai

Volume XXVII

Redaguoja

REDAKCINĖ KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
'LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administracija painformuoja laišku.
If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina $1.25 Single Copy $1.25

Prenumerata metams $12.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $12 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $20.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psl.

Kultūrinėmis temomis. (G). 3

Lietuviškų operų pastatymai Chicagoje. Iliustruotas reportažas. 4-6

Tretieji vainikai ir skaitytojas. Recenzija. Z. Tenisonaitė. 6

"Už vasaros vartų" — L. Andriekaus poezijos pluoštas. 7

Buitis pilna poezijos, L. Andriekaus knygos recenzija, Bern. Brazdžionis. 7

Gyvasis deglas užsiliepsnojo. Ištrauka iš V. Alanto knygos "Romas Kalanta". 8

Lietuvaitė tarp bezdžionių 9-10

Dailininkas Jonas Rimša. Iliustruota. Rašo M. Ivanauskas. 11-14

L. A. inžinierių koncertas. 15

Raimondos Apeikytės koncertas. 15

Knygų apžvalga. Kronika. 16

ENGLISH SECTION

Pages

Front Cover story: Triple Treat (Premieres of 3 Lithuanian Operas in Chicago). 2

President Ford Assures Lithuanians. 17

Baltic Resolution in the Senate. 17

Letter of Dissident Lithuanian Painter V. Žilius. 18

5th International Lith. Folk Dance Festival in Chicago. 18

Monitoring Implementation of Helsinki Agreements (House Hearings May 4). 19

Jurgutis family makes its way to U.S. .. 19

Juan Rimša, Painter of South America. .. 20

An Old Teacher's Reflections (Part I). .. 20

Lithuanian tradition lives. 21

Lith. poet seeks to escape Communist rule and ideology. 21

Jack Sharkey at VOA. 21

Juratė Kazickas co-authors history of American Women. 21

Sen. John V. Tunny offers support to Balts.

Radijo programos 24

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Scena iš V. Marijošiaus "Priesaikos". — Didikai prie koplyčios durų sutinka karalių Jogailą (B. Jančys) ir Vytauto našlę Julijoną (D. Stankaitytė).

— Final scene from the historic opera "The Oath".

Scena iš J. Gaidelio "Gintaro šaly". Iš kairės: S. Wicik — Visvaldas, J. Vaznelis — Pranašas, M. Momkienė — Lakštutė, R. Mastienė — Vakarė, A. Brazis — Pikulas.

— A scene from the Lithuanian opera "In the Land of Amber".

Bendras dekoracijų ir veikėjų išdėstymo vaizdas J. Kačinsko operoje "Juodas laivas".

— The Black Ship, a general view of actors and sets.

Visos operų foto nuotraukos
V. Jasinevičiaus

Triple Treat

The Lithuanian Opera of Chicago was afforded official recognition as member of the National Bicentennial Ethnic Racial Alliance by the American Revolution Bicentennial Administration, 1776-1976, for the opera's cultural achievements. It already has on its credit list a repertoire of about 15 of the world's famous classical operas. The presentations for this year's special festivities were the premiere of three new, original one-act operas by Lithuanian composers, whose premieres were presented at the Maria High School Auditorium of the Lithuanian Plaza in South Chicago on May 8, 9, 15 and 16. (The number of original Lithuanian musical productions has thus reached seven now.)

With the latest gigantic triple presentation, the Chicago Lithuanian Opera also marks its 20th anniversary in America, understandably, it had needed considerable sponsorship and has won it all over the country, and most of all, in Chicago itself, the city with the greatest number of Lithuanian inhabitants in the world. The auditoriums of the latest premieres, all sung on every evening, have witnessed: **The Black Ship** (composer J. Kacinskas, libretto by Algirdas Landsbergis), the story of a seaman's desperate leap into freedom; **In the Land of Amber** (music by Julius Gaidelis, libretto by Anatolijus Kairys), relates the tragic fate of two young lovers contending with superior powers in the background of mythological symbols; **The Oath** (music by Vytautas Marijosius, on the book by Stasys Santvaras) tell of the struggles until death of Lithuania's ruler Vytautas the Great who strove to ensure the sovereign independent throne of his country in the 15th Century.

BACK COVER / ANTRASIS VIRŠELIS

The story of painter Jonas Rimša goes on. We reportedly give more materials in this issue on his South American period. Yet his latest, the present one of California, and that of Tahiti in-between (the middle 1960's) are awaiting uncovering too.

Nepriklausomos Lietuvos Teatro ir Operos rūmai Kaune, kur sodelyje susidegino Romas Kalanta. (Žiūr. V. Alanto knygos ištrauką šio nr. 8-9 psl.).

— Independent Lithuania's State Opera, Ballet, and Drama Theatre in Kaunas.

In 1972 the Theatre gardens was the stage of Romas Kalanta self-immolation.

Kultūrinėmis Temomis

Po antro pasaulinio karo didžiausia lietuvių pabėgėlių dalis apleido Vokietiją ir vilties plaustais buvo išsklaidyta po viso pasaulio kontinentus.

Dalis mūsų atsidūrė mažiau civilizuotuose Pietų Amerikos kraštuose, gi kiti persikėlė į kai kurias Vakarų Europos valstybes, o dar kiti į Kanadą, Australiją, ir didžiausia dalis atsidūrė JAV-bėse.

Žvelgiant atgal į aną laikotarpį, kai iš Vokietijos traukėme į nežinomą rytojų, turbūt nevienam iš mūsų kilo mintis, kad gal dingsime žmonijos pilkoje masėje. Tačiau taip neįvyko. Šiandien bet kur pasauly gyvendami lietuviai nesijaučia toliau vienas nuo kito, negu gyvendami Vokietijos stovyklose. O tas ryšys, kuris jungia ir priartina vieną prie kito yra mūsų aukštai išvystytos kultūrinės institucijos. Tai lietuviška spauda, įvairūs koncertai, vaidinimai, parengimai, subuvimai, parodos, ir viskas, kas priklauso žmogaus dvasinės kultūros palaikymui bei ugdymui.

Tenka nugirsti dažnai viešumoje ir per spaudą balsų, jog kultūrinių parengimų lankymas pas mus yra alarmuojančiai sumažėjęs. Išskyrus išimtinus atvejus, toks įsitikinimas yra klaidingas. Jei tie kultūriniai parengimai būna pakankamai patrauklūs ir gerai išreklamuoti (reklama šiame krašte būtinas dalykas), tai dalyvių skaičius beveik visada esti imponuojantis. Kaip pavyzdį tik paimkime Los Angeles kasmet ruošiamus, lietuvių dienomis vadinamus koncertus, kurie visados sutraukia mases dalyvių. O panašiai yra ir kitose lietuvių kolonijose.

Šis faktas pasidaro dar labiau imponuojantis, prisiminus, kad gyvename labai aukštos civilizacijos krašte, kur beveik viskas išimtinai pajungta žmogaus materialiniam gerbūviui kelti. Krašte, kur pagal neperseniausiai oficialiai paskelbtus tyrinėjimus, televizijos ir kitokio "modernaus" mokymo įtakoje tam tikra dalis vaikų, baigusių vidurinę mokyklą, nemoka skaityti ir rašyti.

Norėtųsi tad dėmesį atkreipti į tų visų aukščiau išvardytų lietuviškų parengimų autorius, atlikėjus, rengėjus bei organizatorius, kurių turbūt nė vienas napadaro jokio pelno, o dirba dažniausiai veltui — vien iš pasišventimo — kartais už tai susilaukdami net nepalankios kritikos. Ir dirba todėl, kad iš Europos, to didžio kultūros lopšio, atsinešta ugnis tarp mūsų neužgestų. Kad mes lietuviškos spaudos puslapiuose, koncertuose ar kitokiuose parengimuose kaskart iš naujo galėtume išgyventi aną dvasinę nuotaiką, kurią esame primąkart patyrę tolimame krašte prie Nemuno. Tiems visiems minėtiems darbuotojams turėtų priklausyti mūsų visų padėka.

Ta proga prisimintina kad ir neperseniausiai įvykusių Čikagoje lietuviškų operų pastatymai, kurie, žinoma, yra tik dalis mūsų kultūrinės veiklos ir potencialo. O juk daugelis JAV milijoninių miestų neįstengia išlaikyti savo nuolatinės Operos, ir kad ir žymiai skaičiumi gausesnės čia JAV gyvenančių kitataučių grupės neįstengia panašių, kad ir vienkartinių, operos pastatymų įvykdyti.

Lietuviai tikrai galime didžiuotis savo operų ir vaidinimų pastatymais, koncertais, dainų ir šokių šventėmis, kurių mums dažnai pavydi net kitataučiai. Turėkime viltį, kad jų atlikėjai, rengėjai ir organizatoriai niekados nepails. O nepails, jei prisidėsime ne kritika, bet įvertinimais, ne tuščiomis, bet pilnomis salėmis ir šiltu priėmimu. (G)

Lietuviškų operų pastatymai Čikagoje

Šiais metais gegužės 8, 9, 15 ir 16 dienomis Čikagoje įvyko trijų lietuviškų operų — Jeronimo Kačinsko "Juodas laivas", Juliaus Gaidelio "Gintaro šaly" ir Vytauto Marijošiaus "Priesaika" pastatymai.

Scenas iš šios neeilinės lietuvių muzikinio gyvenimo šventės perduodame šio "Lietuvių Dienų" numerio puslapiuose.

O taip pat spausdiname visų tų trijų operų libretų turinio atpasakojimus, kad skaitytojams, nemačiusiems pastatymų, būtų galima susivokti.

JUODAS LAIVAS

Libretas Algirdo L a n d s b e r g.i.o

Operos laikas — beveik dabar. Kai atsidaro uždanga, scenoje jau yra Jūra, simbolizuojanti okeaną, jūrą, vandenyną, o jūroje — laivai.

Po daugelio metų ir mylių ateina Motina ir Žmona, ieškodamos sūnaus ir vyro. Gi jūros dugnas išgrįstas sūnų ir vyrų kaulais. Jūra atmena tą Jūreivį-jaunuolį, nes jo šuolis kasnakt kartojasi, kaip kasnakt susitinka laivai. Pasirodo laivai; jūreiviai dainuoja keistą dainą: "žuvis žuvies žiotin, ir ta žuvis tinklan, o laivas — didžiausiajan pilvan. Gyvenimas gražus žioty, laive, pilve". Jūreiviui ši daina begaliniai įkyrėjo. Dabar ir tos moterys atpažįsta jūreivį: tai jis! Jūreivis nebegali pakelti kalėjimo dienų, jis geidžia kitų erdvių, ilgisi kito pasaulio, kitos dainos. Ir visa tai jau čia pat, tik "už vienintelio nepaprasto šuolio". Vyksta pokalbis tarp Jūros, Motinos, Žmonos ir paties Jūreivio. Jei visas pasaulis kalėjimas, tai gal geriau įprasta baudžiava, bet Jūreivis nesutinka, nes jam būtų tik kita kalėjimo klasta. Jūra gundo jį atsiplėšti nuo namų, nuo motinos ir žmonos ir nuo tos baisios dainos. Ir pagaliau lemtingas šuolis: "Sveika, kokia bebūtum, nežinia!" Jūreivis jau naujam pasauly, džiaugiasi pavykusiu šuoliu į laisvę. Deja!

Balto laivo Kapitonas varto taisyklių knygelę ir joje randa, kad šuoliai iš laivo į laivą uždrausti. Toje knygoje nėra ir tokio žodžio, kaip "laisvė", jei jis būtų tai sugriūtų tvarka. Jūreivis prašo, kad leistų jam pasilikti, nes jis paliko tironiją. Bet ir šito žodžio toje knygelėje nėra, tai tik vadovėliuose parašyta. Artimo meilės įstatymas privalomas visiems, bet ir to ten nėra, tai tik moterėlių labdara. Juodo laivo jūreiviams rūpi tik derybos, pelnas ir tvarka, nes tik tokia visiems suprantama kalba, o laisvė, tironija, tai kažkas egzotiška ir nesuprantama. Svarbu, kad būtų pasirašyta žvejybos sutartis. Tas nepažįstamas jūreivis, kad drįso bėgti, yra kaltas, ir net kaip degtumas pamestas miške. Jei bus leista pasilikti baltame laive, gali iširti derybos.

Jūreivis žengia prie Kapitono, tas nusisuka, žengia prie jūreivių, ir tie nusisuka. Jis traukiasi, ir kai atsisuka atgal į juos, pamato, kad jie visi su kaukėmis. Visur ta pati kalėjimo daina! Jūreivis grąžinamas. Visi jūreiviai dainuoja: "Gražus gyvenime žioty, tinkle, laive, pilve. Jei tu maža žuvis, nesuk sau galvos, nes tavasai atsakymas — pilvuis".

Jūra vėl atsimena tą jaunuolį, nes jo šuolis kasnakt kartojasi amžinai.

Finalinėje scenoje Jūra dainuoja labai gražią tos operos dainą, pritariant moterų chorui, kurios vaizduoja bangas.

Liko tik skausmo jūra ir naktis!

Scena iš J. Gaidelio operos "Gintaro šaly". Kairėje — M. Momkienė — Lakštutė slaugo mirštantį Visvaldą (Wicik) ir R. Mastienė — Vakarė, Visvaldo motina.
—A scene from "In Land of Amber".

GINTARO ŠALY

Libretas Anatolijaus K a i r i o

Po choro dainos už scenos, pasirodo Visvaldas, ieškodamas kelio įeiti į pasakų šalį, kurioje jis kartą buvo sutikęs mergaitę. Jos vardas — Lakštutė. Tuoj ateina šalies Pranašas, Lakštutės globėjas. Visvaldas prašo, kad jis jį nuvestų pas Lakštutę. Po ilgesnio dialogo, Pranašas sutinka, nors įspėja, kad jis iš ten nebesugrįš.

Po trijų varpo dūžių, atsidaro kita uždanga, tarsi kiti vartai, į laimės šalį. Gintaro šalies žmonės pakilioje nuotaikoje. Lakštutė, tos šalies kovoje kritusio valdovo duktė, mini savo 21-jį gimtadienį ir ruošiasi sužiedotuvėms su Visvaldu. Jaunimas šoka, kiti dainuoja, reikšdami savo prisirišimą Lakštutei, kaip šios šalies karalaitei.

Ateina Visvaldas, merginų apsuptas. Ieško Lakštutės. Ji pasirodo kartu su Pranašu ir

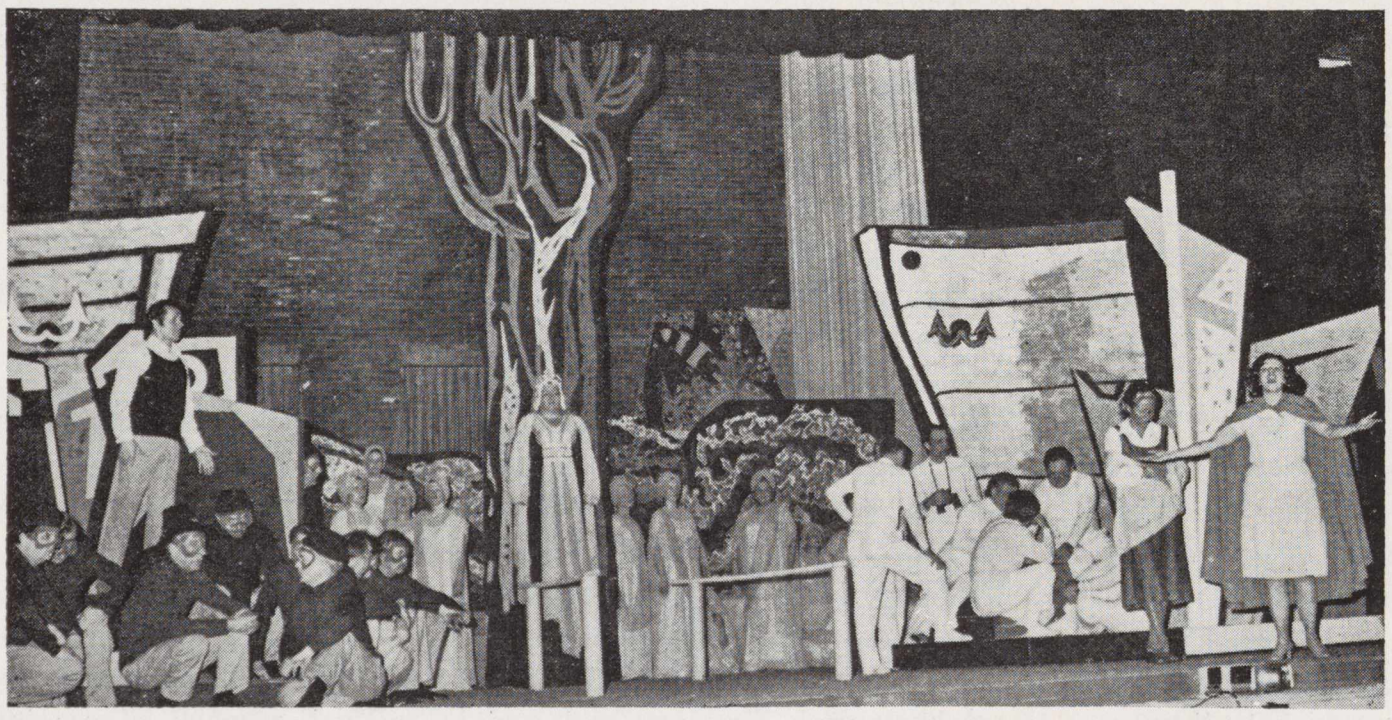

Scena iš J. Kačinsko "Juodo laivo". Kairėje — Žmona — C. Kogutaitė, Motina — N. Linkevičiūtė ir Jūra — D. Stankaitytė.

— "The Black Ship" is an opera based on S. Kudirka's flight to freedom.

Pasibaigus visiems keturiems spektakliams, autoriai eina pasveikinti maestro V. Marijošiaus. Iš kairės: A. Kairys, J. Gaidelis, S. Santvaras, V. Marijošius, S. Baras, M. Momkienė, S. Wicik. Už jų matyti solistai: V. Liorentas, D. Sankaitytė, B. Jančys.

— The festival of the three Lithuanian operas is over: authors and soloists surge to congratulate conducting maestro V. Marijošius for his fine performances.

PRIESAIKA

Libretą pagal Balio Sruogos dramą "Milžino paunksmė" parengė S. Santvaras

Trakų pilies kieme matyti koplyčios fasadas. Didžiosios durys uždarytos. Žmonės koplyčion eina ir iš jos išeina pro šonines duris. Ankstyvo rudens popietė. Girdėti Galvės ežero šniokštimas, švilpia vėjas. Pilies kieme — klaiki laidotuvių nuotaika. Vytautas Didysis guli karste.

Vakare. Vyrai ją pasitinka su daina "Vieną kartą aš buvau atėjęs". Susitikusi Visvaldą, ji jam paveda savo likimą — ir žmones, ir pilis, ir namus. Po gražaus dueto, Visvaldas įteikia gintaro žiedą iš Baltijos gelmių ir pažada ją mylėti. Žmonės juos sveikina, bet staiga stiprūs garsai visa tai nutraukia. Įeina Pikulas, žiaurus savo krašto valdovas. Jis sveikina visus, perša Gintaro šalies valdovei savo draugystę ir siunčia jai dovanas. Tačiau niekas nesupranta Pikulo norų. Staiga paaiški jo tikslas: jis nori vesti Lakštutę, nes prie trylikos senų žmonų bus keturiolikta jauna.

Visvaldas tuoj pasipriešina: ji jam niekada nebus keturiolikta žmona. Pikulas eina prie Lakštutės, bet Pranašas užstoja ją, nes ji kitam pažadėta. Pikulas ištraukia kardą, bet tuo pačiu metu ir Visvaldas griebiasi ginklo. Staiga įsiterpia Vakarė, Visvaldo motina, ir juodu sulaiko nuo dvikovos: "Čia klausimas: gyvent, ar ne?... Geriau ją vieną paaukoti, negu visiem mirt be naudos". Ir čia Lakštutė pareiškia savo valią: "Aš prieš jus, mano broliai, esu kaip dangus nekalta... Aš tik Visvaldui žodį daviau. Už nemylimo netekėsiu, geriau būsiu šviesus gintarėlis ant Baltijos smėlio krantų".

Pikulas nori pasiimti Lakštutę, bet Visvaldas įremia kardą į Pikulą. Staiga Lakštutė sulaiko Visvaldą: "Pagailėk jo, Visvaldai, lietuvis visad buvo kilnus". Visvaldas paleidžia Pikulą, bet šis greitai klastingai smogia Visvaldui ir mirtinai sužeidžia jį. Vyrai išveja Pikulą. Visvaldas miršta.

Lakštutė prašo Pranašą paversti ją į lakštingalėlę. Pranašas išpildo Lakštutės norą: "Į laisvę skrisk, lakštingalėle ir laisvės ilgesį mum giedok!" Tada Gintaro šalies žmonės pasiryžta: "Giedok, lakštingalėle, kelk laisvės viltį giesme sava. Sulauksim Visvaldo mes kito ir mūsų žemė vėl bus laisva".

Vargonams gaudžiant, suskamba vienuolių Requiem lotynų kalba. Po jų ir žmonės prabyla rauda į dausų Viešpatį. Kai rauda baigiasi, iš koplyčios išeina vyskupas Zbignievas Olesnickis ir Krokuvos vaivada Tarnovskis. Jie nepatenkinti, kad laidotuvės taip ilgai tęsiasi. Kai pasirodo šių laidotuvių šeimininkas Rumbaudas, jie klausia jį, kada mirusį lydės į Vilnių. Rumbaudas atsako, kad karaliaus įsakymu, kol brolis Švitrigaila neatvykęs, tol mirusio kūno nepajudins.

Koplyčioje pasigirsta giedojimas. Svečiai lenkai įtarinėjančiai kalbasi, kol pamato karalių grįžtantį į koplyčią. Jie pasišalina. Žmonės vėl pradeda giedoti. Pasirodo karališka eisena: eina karalius Jogaila parankėje su Julijona; paskui juos eina Maskvos kniaziaus žmona Sofija su sūnum Vosylium, rusų ir lietuvių bajorai. Žmonėms nutilus, eisena sustoja. Jogaila guodžia kunigaikštienę. Julijona savo skausmą išlieja puikioje arijoje "Kaip aš neverksiu". Vėl pasigirsta malda. Eisena pajuda. Kieme esantieji jungiasi į vieną bendrą giesmę, ir visi eina į koplyčią.

Pasirodo Sonka ir Krokuvos vysk. Zbignievas. Jų nusiteikimai anaiptol ne gedulingi. Pasigirsta ragų garsai. Ežero pakrantėj sujudimas — atvyksta kunigaikštis Švitrigaila.

Rumbaudas ir kiti didikai pasitinka Švitrigailą. Jis liepia atidaryti didžiąsias koplyčios duris. Kai Švitrigaila pamato karstą, sustingsta vietoj. Minia tuo metu rauda: "Verk, tėviškėle, verk, Lietuva, jau nusileido saulė tava! Ašaras lieki nuliūdime — tavo karalius guli grabe!"

Iš koplyčios išeina Jogaila, Julijona su šeima, Vilniaus vyskupas, didikai, bajorai, riteriai, pilėnai. Zbignievas neramus; gretinasi prie Jogailos. Karališkoji eisena, pamačiusi Švitrigailą, sustoja. Švitrigaila sveikina Jogailą, užjaučia Julijoną. Julijona perduoda Vytauto palikimą: "Velionis Vytautas, sunkių darbų nespėjęs baigti, — paliko tau kovų ir

Baigminė scena V. Marijošiaus operos "Priesaika". Iš kairės: M. Momkienė — Sofija, V. Liorentas — Rumbaudas, D. Stankaitytė — Julijona, B. Jančys — Jogaila, pačioj dešinėj — St. Baras — Švitrigaila; diriguoja A. Jurgutis.

— Scene from the opera "The Oath" that deals with Lithuania's rulers of the 15th century.

Operos vicep. V. Momkus, Kultūros Tarybos pirm. A. Kairys, Operos valdybos pirm. V. Radžius.

— Officers of Lithuanian cultural organizations, the main sponsor of the operatic productions.

vargo naštą... Didysis kunigaikšti, tiesia ir atvira širdim priimk jo palikimą... Te Viešpats būna su tavim!" Švitrigaila jaudinasi, bet greit susitvardo. Ir čia girdime vieną įspūdingiausių šios operos vietų, kai Šitrigaila savo monologe "Karaliau Vytaute" prisiekia ginti Lietuvą.

Zbignievas, praradęs pusiausvyrą, Švitrigailą pavadina stabmeldžiu ir pataria melstis už velionio nuodėmes. Bet Švitrigaila, supratęs jo klastingą mintį, liepia jį išmesti už Lietuvos sienų. Siesčencas, su neslepiamu pasitenkinimu, karių padedamas, išveda jį.

Tada Švitrigaila kreipiasi į savuosius, kviesdamas: "... Iškelkite deglus ir vėliavas... Karalius veda mus į Vilnių — sostan Gedimino!". Minia pajuda. Vienuoliai pradeda "In paradisum". Girdėti "Bėkit, bareiliai" motyvas; laidotuvių eisena pasijudina į priekį.

"TRETIEJI VAINIKAI" IR SKAITYTOJAS

Is poetry always worthy when it's old?
And is it worthless, then, because it's / new?
Reader, decide yourself if this be true:
Fools suspend judgement, waiting to be / told.

Kalidasa

Manau, kad kiekvienas žino pasaką apie tėvą, sūnų ir asilą, kurie kartu keliavo į turgų. Kaip jie pakelėje elgėsi, praeiviams vistiek neįtiko. Atrodo, tokio likimo kartais sulaukia naujai pasirodžiusios knygos. Kai po daug vargo ir pastangų pagaliau redaktoriams Jurkui, Kairiui ir Naujokaičiui pavyko išleisti poezijos antologiją "Tretieji vainikai", tai net ir visai padorus laikraštis (kaip pav. "Draugas", 1976.4.10) nei šiaip, nei taip ją pristatė.

Aplamai mūsų pasaulis kenčia kultūros badą. Televizija atpratina nuo skaitymo. O poezijos skaitytojas dar turi turėti rafinuotą skonį ir subtilią dvasią, kad galėtų sekti kartais sudėtingus poetų jausmų vingius. Poezijos skaitytojas turi būti kultūringas žmogus, o ne snobas, kuris perka knygas tik papuošti savo lentynas.

Žmonijos kultūra nėra techniška pažanga arba mokslas. Kultūra yra būdas jausti, galvoti ir tikėti. Kiekviena tauta, ar ji civilizuota ar ne, turi nuosavą kultūrą ir tradicijas. Poezija gi yra rašytas kultūros vaisius. Eilėraščių kūryba nėra amatas ir jokia pasaulio mokykla neišmokins rašyti poezijos, kurios įrankis yra kalba, o medžiagą turiniui sudaro iš pasąmonės kilęs įkvėpimas, kuris yra Dievo dovana.

Kiekvienas žmogus savitai pajunta pasaulio aplinkumą. Poetas yra ypatingai jautrus ir visi įspūdžiai sustiprėję, nudažyti nuosavų jausmų tonais, ir perleisti per savitų spalvų prizmę sukuria eilėraštį. Ar jis geras, ar ne, tam nėra griežtų ribų. Čia jau daug nusprendžia labai subjektyvus skaitytojo skonis. Bet ir skaitytojo skonį paveikia mada, nes kiekvienas laikotarpis turi savo būdingas žymes, kurios palieka ženklus literatūroje ir mene. Taigi pats laikas atsijoja gerus poetus nuo menkų. Bet, kad laikas galėtų atlikti savo "naikinimo" ar "konservavimo" darbą, jam reikia duoti medžiagos, iš kurios jis galėtų daryti savo atranką.

Aplamai visi keturi lietuvių poezijos tomai atrodo gerai, Įdomus turinys. Pirmuosius du, išleistus Lietuvoje, papildė Bradūno redaguotas tretysis, tik, mūsų manymu, neišlaikydamas pusiausvyros. Dėl to ir atsirado šis ketvirtasis "patchwork", kuriame dalyvauja vienas už kitą amžiumi margesnis 51 poetas. Neabejoju, kad daugelis šių poetų yra patenkinti, kad nepateko į Bradūno "išrinktųjų" tomą, nes jau geriau būti lygiateisiu ketvirtame, negu atsidurti "pamestinukų" skyriuje trečiame. Kaip kitaip apibūdinti nelabai elegantišką jaunųjų poetų atskyrimą trečio tomo pabaigoje? Apie "Trečiųjų vainikų" kūrybinę kokybę tegu sprendžia pats skaitytojas. Manau, kad eilėraščių mėgėjams sukramtytų kąsnių į burną kimšti nereikia. Jis (skaitytojas) pats atskirs, kas gražu. O kad tiek daug rašančiųjų yra lietuvių išeivijoje (pas latvius dar daugiau...) reikėtų tik džiaugtis, o ne verkšlenti. Tai parodo, kad lietuviai nėra analfabetai, ir nepriklausomos Lietuvos bei kitos mokyklos išmokė lietuviškai jausti ir rašyti.

Spauda neretai paaimanuoja, kad jaunimas nebemoka lietuviškai. "Tretieji vainikai" gali pasigirti, kad turi visą eilę daug žadančių jaunų poetų, kurie, gimę svetimame krašte, rašo lietuvišką poeziją. Tik reikia duoti jiems progos pasirodyti su savo kūryba. Tą uždavinį iš dalies atliko "Tretieji vainikai". Padėka leidėjui ir redaktoriams už gražiai išleistą knygą. **Z. Tenisonaitė**

Tretieji vainikai, lietuvių poezija išeivijoj redagavo Paulius Jurkus, Anatolijus Kairys ir Pranas Naujokaitis. Išleido Dialogas 1975 m. Čikagoj. Spaudos darbus atliko M. Morkūno spaustuvė, 6051 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60636. 600 egz. Kaina $6.00.

G. Kazlauskas iš Kalifornijos, vienas iš Operos mecenatų. Sol. Roma Mastienė, Operos pirm. V. Radžius.

— A Californian sponsor, G. Kazlauskas, with soloist Roma Mastienė and board chairman of the operatic society, V. Radžius.

LEONARDAS ANDRIEKUS

Iš naujo poezijos rinkinio

"UŽ VASAROS VARTŲ"

Liepsnelė

Aš esu tik liepsnelė mažytė,
Atplevenus blyksėt laikinai.
Nenorėkit manęs užgesyti,
Kol pragys saulės garbei kalnai.

Nuo vėlių pasikėliau suolelio
Į grėsmingą naktų odisėją.
Tenedrįsta pastoti man kelio
Tie pamišėliai rudenio vėjai!

Tik pažaist mane Dievas išleido —
Negaliu nei klaidinti, nei vest,
Nei, tau sielon įdeginęs žaizdą,
Užgesyti savęs.

Kelionėje

Toks žerėjimas saulės,
Toks erdvumas dangaus,
O tokia tavo žygių menkystė,
Pakeleivi žmogau!

Kur žengi tu, bename būtybe,
Aukštumų pavojingais takais,
Užsimiršus, jog vakaro saulėj
Akmenynai įkais.

Negaliu beparodyt šaltinio —
Jo patsai nežinau.
Nepasemsiu vandens į šukelę
Tau — vaiduoklių sūnau.

Nuo šio tako gelmėn puolę žingsniai
Nubanguoja upelio srove.
Tu stebiesi, jog vakaro saulėj
Nepažįsti savęs...

Pajūry

Dainavo jūra — mes klausėmės,
Įšėlo bangos — kur glausimės?

Kiautely sraigės maža erdvės —
Motina jūra, tu be širdies!

Užblokšti nori mus vilnimi —
Mes — akmenėliai nemylimi.

Sužieduotinė

Kai dvelktelėja nuo anapus vėjas,
Poezija paversti buitį mėginu.
Padėk man, Kristau, Kanoj Galilėjos
Pavertęs vandenį vynu.

Nerimsta sužieduotiniai, vainikais apsipynę,
Jog tarp svečių dar nematyt Tavęs.
Ką jie darys, išgėrę visą vyną
Per mano vestuves?

Per mano vestuves su mirtimi
Po meilės neišsakomai graudžios.
Norėčiau, kad kalnai pragystų svirdami,
Kai sužieduotinė mane bučiuos.

Bet vėl gi dvelktelėjo nuo anapus vėjas,
Šviesybių angos atsivėrė nelauktai.
Visa buitis pilna poezijos —
Visa gamta, visi daiktai...

Gintaro medis

Liūdna kalbėtis su tuo medžiu,
Kurs mano žemėj gintaru verkė —
Baltijos jūra nebeišdžius,
Ir paukštis savo lizdo nesergės.

Koks tasai paukštis, koks tasai lizdas,
Iš to verkimo nesužinosi.
Ūkanoj slankios baugios žmogystės,
Ūkanoj kraujo upė vingiuosis...

Ką tau sakyti, gintaro medi,
Ašarų eroj sopulį kentęs,
Tropikų žalią naštą numetęs —
Pirmas apverkęs Nemuno gentį:

Ar kad jau bangos nebedainuoja,
Ir niūkso uolos, siaubingai nykios,
Ar kad žuvėdra — siela manoji —
Baltijos marių ūkanoj klykia?

VISA BUITIS PILNA POEZIJOS

(Vietoj recenzijos)

Parafrazuojant poeto "Septynias upes", nubėgusias į marias ir palikusias septynias sausas vagas ir krantus, tiesiog ima džiaugsmas, kad po septynių menkų eilių knygelių gali paimti į rankas tokį pilną pozijos pluoštą, kur kone iš kiekvieno puslapio tau atsiveria naujas kūrybinis stebuklas.

Su naujuoju savo lyrikos rinkiniu "Už vasaros vartų" L. Andriekus išeina kaip gaiviai atsinaujinęs, serafišku giedrumu nutviekstas poetas, nebijąs būti absoliučiai egotistinis, išsakąs tik save, savo sielą, savo džiaugsmą, savo laimę, savo susiliejimą su jūros banga, su žuvėdra, su lapu, su vėju, nežiūrint, kad pamary kartais dungso tik "siaubingai nykios" uolos, ar verkia "gintaro medis" "ašarų eroj" sopulį kentęs", pasak J. Aisčio, tave pagauna tokia sava nostalgija, "tokiu liūdesiu savu". Šiame rinkinyje poetas L. Andriekus pasirodo kaip liaudies "kada noriu, verkiu, kad noriu — dainuoju" dainius. Poeto, kuris gali tarti "padvelkia gyvybė švaitais. iš kapų" (19 p.) ir kuriam ryto spindulys yra "Dievo šypsnio fragmentas" (50 p.), ir verksmas, ir daina spindi tais pačiais katarsio atspindžiais.

Paėmęs į rankas knygą, bėgi per puslapius akimis, skaitai vieną po kito Skrynią, Kelionėje, Sužieduotine, Medžio elegija, Kūdikį, Giesmę, Žiedus, Naktį pajūry... ir tada vėl grįžti ir randi naujus sustabdančius dėmesi — Aukso amžių, Gintaro medį, Relikvijas, Nakties stebuklą...

Jūros ir nakties įvaizdis, ar simbolis, susišaukiąs su pirmuoju rinkiniu "Atviros marios" šiame rinkiny atsikartoja daugelyje posmų.

Studijos apimtis būtų panagrinėti plačiau temas ir variacijas, kuriomis žaidžia poetas, mus užburdadamas ritmo lengvumu, vaizdų šviežumu, nuotaikos giedrumu, formos kristaliniu skambėjimu, meistriškai naudojant tikslų ir netikslų rimą, aliteracijas, skiemenų garsus — tai Dievo duoto talento žymės, tai įgudusio poeto plunksna.

Nedvejodamas su autorium gali džiaugtis ir gėrėtis, kad —

Bet vėl gi dvelktelėjo nuo anapus
vėjas,
Šviesybių angos atsivėrė nelauktai.
Visa buitis — pilna poezijos —
Visa gamta, visi daiktai.

Knygos turiniui atitinka ir skaidrus, lengvas, gelmių ir toliu nutviekstas viršelis, piešta dail. T. Valiaus (jo paties ir skyrių vinjetės).

Bern. Brazdžionis

ROMAS KALANTA

IŠTRAUKOS IŠ VYTAUTO ALANTO NAUJOS KNYGOS "ROMAS KALANTA"

Gyvasis Deglas užsiliepsnojo

1972 m. gegužės 14 d. buvo gražus, saulėtas sekmadienio vidudienis. Kauno Muzikinio Teatro — nepriklausomybės Miesto Sode, esančiame prie dabartinio laikais čia buvo Kauno Valstybinis Teatras — medžiai gražiai žaliavo ką tik išsiskleidusiais pavasario pumpurais. Iš artimos bažnyčios — vienos iš nedaugelio pasilikusių mieste — suskambėjo varpai šaukią tikinčiuosius pamaldosna. Kauniečiai vaikštinėjo takeliais ir sėdinėjo ant suolelų poilsiaudami.

Kauno Miesto Sodas Lietuvai yra istorinė vieta. Čia teatro rūmuose gimė mūsų opera ir aplamai profesinis teatras, čia buvo iškilmingai minimos Lietuvos nepriklausomybės atgavimo metinės sukaktys, čia 1929 m. gegužės mėnesį, gindamas nuo teroristų Lietuvos ministerį pirmininką prof. Augustiną Voldemarą, žuvo kap. Pranas Gudynas, čia 1949 m. Lietuvos "liaudies seimas" nutarė "prašyti Staliną malonės prijungti Lietuvą prie rusų imperijos" ir t.t. Taigi, atrodo, kad Kalanta nebus pasirinkęs vietos susideginti atsitiktinai. Be gyvųjų, jo tragedijos liudininkų, buvo ir mūsų tautos didieji vyrai: sode ant aukštų pastovų rymo M. K. Čiurlionio ir Č. Sasnausko biustai . . .

Gegužės 14 d. čia viskas buvo ramu ir šventadieniška, kol neprasidėjo didžiosios tragedijos pirmas veiksmas, — kol išbėgus gatvėn viena moteriškė nepradėjo siaubo pagauta šaukti:

— Kažkas padegė save sode.

Bet leiskime kalbėti liudininkei:

— Išėjau iš teatro ir sutikau savo draugę, kuri matė Kalantą susideginant. Ji sėdėjo ant suoliuko prie fontano. Jai bežiurint atėjo ilgaplaukis jaunuolis, kokių dabar Kaune yra daug, ir atsisėdo ant kito suoliuko priešais ją. Jis atsinešė maždaug trijų litrų talpos stiklainį, pilną kažkokio skaidraus skysčio ir pasistatė prie suolo. Vaikinas išsitraukė iš kišenės užrašų knygutę ir, kažką įrašęs, nusviedė į šalį. Paskum jis pašoko ant suoliuko ir prabilo į susirinkusius praeivius pasmerkdamas vergiją, ragindamas lietuvius nepasiduoti ir kovoti su okupantais. Baigęs kalbą, jis nušoko nuo suolelio, nusiėmė nuo rankos laikrodėlį, nusiavė batus, ir, paėjėjęs ant pievelės, ėmė šlakštytis skysčiu. Paskum užsidegė cigaretę, o kitu degtuku padegė savo rūbus, kurie bežiūrint užsiliepsnojo. Degdamas jis bėgiojo po pievelę . . . Žmonės tuojau ėmėm bėgti prie fontano, atsirado ir policininkai. Jie bandė nuplėšti nuo jo drabužius, bet jis bėgo nuo jų šalin vis šaukdamas: — Laisvės Lietuvai! — Kiti liudininkai girdėjo jį šaukiant ant policininkų: — Šalin, šunys! —Po kiek laiko jis sukniupo, prašė pribaigiamas ir pagalios nustojo sąmonės. Tuo tarpu atskubėjo greitoji pagalba ir nuvežė į ligoninę, bet į kokią ligoninę mano draugė nežinojo. Žmonės kalbėjo, kad jis ten dar atgavęs sąmonę,, nesileidęs tardomas ir vis kartojęs: —Aš žūvu už Lietuvos laisvę! — Naktį iš sekmadienio į pirmadienį 12 val. jis mirė.

Kito liudininko žiniomis, Romo užrašų knygutėje buvo įrašyti šūkiai: — Geriau garbinga mirtis, negu gėdingas gyvenimas. Aš nepatenkintas visuomene, visuomenė nepatenkinta manimi! — O savo mergaitei jis įrašęs: —Aš kitaip negalėjau!

———

Laidotuvės

Romas buvo pašarvotas Vilijampolėje, Panerių gatvėje, Kalantų namuose. Jo karstas netrukus paskendo gėlėse ir vainikuose. Vainikų buvo prinešta tokia daugybė, kad nebetilpo ant karsto ir bute ir juos reikėjo padėti ant šaligatvio. (Kitomis žiniomis, gėlių dėti ant karsto neleidusi policija). Pamatyti pašarvotą Romą buvo sunku: žmonių eilė nuo durų nusitiesė per visą kvartalą.

Buvo paskelbta, kad velionis būsiąs laidojamas ketvirtadienį, gegužės 18 d. 4 val. popiet, betgi policija, nujausdama galint kilti riaušių, 2 val. uždarė Kalantų namus, karstą išnešė pro užpakalines duris ir, lydint tėvams bei šeimos nariams, nuvežė į Romainių kapines ir tyliai palaidojo.

Vienas liudininkas laidotuvių vaizdą papildo taip:

— Man teko dalyvauti Romo Kalantos laidotuvėse. Tiesą sakant, laidotuvių nemačiau. Buvo paskelbta, kad jį laidos naujose Kleboniško kapinaitėse, prie Neries. Ten rinkossi žmonės, laukdami ateinančios laidotuvių procesijos. Laukė daugiau kaip pusvalandį, bet niekas nesirodė. Žmonės spėliojo kas atsitiko, kodėl taip vėluoja? Staiga pasirodė vienas vyrukas atlėkęs motociklu ir pranešė, kad Romą laidoja kitose kapinėse, gan toli nuo Kauno, Romainiuose. Mes nuskubėjome į tą vietovę. Kadangi nežinojome tiksliai privažiavimo, tai bridome laukais beveik iki kelių, nes gegužės mėnesį dirvos būna labair drėgnos. Kapinėse radome tik vieną beverkiančią Romo motiną: Romas jau buvo po žeme . . .

Pažymtina, kad Kauno spauda ir radiėjas visą laiką nuo sekmadienio iki ketvirtadienio, t.y. nuo susideginimo iki laidotuvių, neprasižiojo nė žodžio, tarsi Miesto Sode jokios tragedijos ir nebuvo. Be abejo, visas tas įvykis buvęs nuleistas negirdomis, jei nebūtų prasidėjęs maištas Kauno gatvėse.

Jau nuo pirmadienio buvo jaučiama, kad miesto atmosfera labai įelektrinta. Žmonės traukė į Miesto Sodą, būriais stoviniavo prie didvyrio žuvimo vietos, slaptai mėtė gėles, o drąsesnieji prieidavo ir arčiau. Civiliai apsirengę policijos pareigūnai žmones fotografavo. Susideginimo vietoje gėlių prisirinkdavo krūvos: naktį policija jas pašalindavo.

Liudininkas, atvykęs iš Lietuvos ir apsigyvenęs Amerikoje, pasakoja, kad jis su sūnumi sėdėjęs Miesto Sode ir matęs, kaip žmonės mėtę gėles ant susideginimo vietos ir kaip policininkai juos vaikę lazdomis. Policija žmones ir fotografuodavusi ir aplamai neleisdavusi būriuotis įvykio vietoje. Taip tęsėsi kasdien nuo pirmadienio iki ketvirtadienio.

Taigi, ketvirtadienį, gegužės 18 d. prie Kalantų namų ėmė rinktis Romo draugai, pažįstami ir šiaip žmonės atiduoti paskutinės pagarbos didvyriui. Susirinko didelė minia, daugiausia jaunimas. Kai belaukant paaiškėjo, kad Romas jau palaidotas, žmonės ėmė nerimauti šaukdami, kad valdžia esanti melagė ir apgavikė. Policija, kurios čia buvo prigabenta irgi nemažai, taipgi ėmė šaukti, kad minia nutiltų ir išsiskirstytų, bet niekas neklausė. Tada policija pavartojo jėgą, ir prasidėjo atkaklios muštynės. Sako, kad vienas policininkas buvo nukautas. Ar ta žinia tikra, ar tik gandas, nebuvo šaltinių jai patikrinti, bet aišku tik tiek, kad buvo sužeistų vienoje ir kitoje pusėje ir kad, anot kauniečių žargono, daugeliui policininkų kaip reikiant tekę "į skudurus."

* * *

LIETUVAITĖ TARP BEZDŽIONIŲ

Rašo *Andrius Mironas*

Archeologams kasinėjant žemės gelmes ir atrandant žmonių, gyvulių kaulų, įvairių įrankių ir namų apyvokos padargų, ilgainiui prieita išvados, kad žmogaus prieš mus gyventa nepaprastai senai. Mokslininkas Louis S. B. Leakey 1967 metais Afrikoje atrado priešistorinio žmogaus liekanas (Kenyapithecus africanus) ir nustatė jas esant ne mažiau 19 milijonų metų amžiaus. Kalifornijos Calico kalnuose, Mojave dykumoje, tas pats mokslininkas, užsibrėžęs įrodyti ankstyvą žmogaus atsiradimą Amerikos žemyne, atrado akmens periodo žmonių pagamintų įrankių, tuo įrodydamas jog šiame krašte žmonės atsirado prieš 50,000-100,000 metų. Leakey sudarė teoriją, kad iš Azijos žemyno šie mūsų protėviai persikėlė į Amerikos vakarus pajūrių, pereidami sąsmauka, kuri tada jungė abudu žemynus, nes anais laikais Beringo sąsiauris dar nebuvo atsiradęs. Ledynų laikotarpis (Pleistocene) nuklojo anų laikų kone visą Ameriką storu ledų sluoksniu.

Birutė Galdikaitė su savo studijų objetais—jaunais orangutangais.

Birutė Galdikaite-Brindamour with young orangutangs.

Kaip žinome, Charles R. Darwin (1809-1882) paskelbė, kad žmonės yra tik aukštesnieji gyvuliai, kilę iš žemesniųjų. Jis ir vėlesnieji gamtininkai teigė žmogų kilus iš bezdžionių. Grupė mokslininkų, daugiausia archeologai, biologai, gamtininkai ir antropologai, 1968 metais susiorganizavo į mokslinę draugiją, tikslu plėsti tyrimus apie žmogaus kilmę ir atsiradimą žemėje. Ši Los Angeles organizacija pasivadino garsaus archeologo Louis S. B. Leakey vardu. Leakey Foundation tapo ir mūsų tautietės Birutės Galdikaitės-Brindamour mecenatu, kas įgalino išsiųsti ją į Indoneziją tyrinėti orangutangų, raudonkailių bezdžionių, gyvenimą ir įpročius Borneo saloje.

Kone visi mes esame matę televizijoje filmą apie Birutės Galdikaitės-Brindamour darbą Indonezijos džiunglėse. Ši programa, pavadinimu "Search for the Great Apes" buvo pagaminta National Geographic draugijos ir Wolper Productions. Vyriausia aktorė šiame filme buvo mūsų losangelietė Birutė Galdikaitė.

Birutės tėvai

Los Angeles lietuviai gerai pažįsta stambaus sudėjimo vyrą, aiškiu žemaitišku akcentu Antaną Galdiką. Jis yra Šaulių Kuopos vėliavininkas ir Valdybos narys. Verčiasi dažymo darbais ir augina keturių vaikų šeimą. Jo žmona, Filomena Galdikienė, dirba ligoninėje, bet ant jos pečių buvo didelė našta užauginti du sūnus ir dvi dukteris.

Lietuvoje Antanas Galdikas tarnavo pasienio policijoje ir labai aktyviai dalyvavo vietos šaulių būryje. Atsidūręs Vokietijoje, jis susitiko su Filomena. Abudu lietuviai nutarė sukurti tikrą lietuvišką šeimą ir Wiesbadene gimė jiems dukrelė Birutė. Emigracijos įkarščiui prasidėjus, Galdikai išvyko Kanadon, kur dirbo įvairius darbus, bet ilgiausia gyveno Toronto mieste. Vėliau persikėlė į Kaliforniją.

Birutė Galdikaitė nėra vienintelė šeimoje. Galdikai turi dar du sūnus—Vytautą ir Algirdą ir dar vieną dukterį, Aldoną kuri jau ištekėjusi ir gyvena Camarillo, Calif. Birutė Toronte lankė ne tik Kanados pradžios ir vidurinę mokyklas, bet ir lituanistinę mokyklą. Ji dar atsimena istorijos dėstytoją prof. A. Šapoką ir mokytoją J. Širką. Bet jos draugės kone visos buvo estės.

Persikėlus Kalifornijon, Birutė buvo jau studentė, todėl lankė UCLA, studijuodama psichologiją. Susipažino su Rod Brindamour, pradedančiu fotografijos meną. Universitete Birutė klausė ir lituanistinių paskaitų, kurias tuo laiku buvo pradėjęs skaityti a. a. rašytojas Juozas Tininis. Birutė iki šiol atsimena savo mokslo draugės Kalifornijoje, kurių tarpe yra D. Razutytė ir L. Bričkutė. Ji skaito lietuviškas knygas ir laikraščius ir žino išeivių opiuosius reikalus.

Pradėjusi studijuoti gibonų veislės bezdžiones, jinai buvo profesoriaus Leakey paskatinta tyrinėti raudonplaukes orangutangų veislės bezdžiones. Netrukus po sutuoktuvių su Rod Brindamour, abudu išvyko į Indoneziją. Jų darbą rėmė kelios kitos organizacijos: National Geographic Society, Wilkie Brothers Foundation, Jane and Justin Dart Foundation, Herz Foundation, New York Zoological Society ir Olandijos Van Tienhoven Fondas.

Darbas ir išdavos

Pagrindinis Birutės Galdikaitės darbo rėmėjas pasiliko L. S. B. Leakey Fondas. Nuvykus į Indoneziją, Birutės darbą rėmė Indonezijos Sciences Institute ir Nature Protection and Wildlife Management Service. Ypač Indonezijos gyvūnijos apsauga rūpinasi Olandijos Princas Bernhardt. Jis buvo atvykęs į Indoneziją

Birutė Galdikaitė-Brindamour ir jos vyras Rod Brindamour Los Angelyje. Iš kairės: Filomena Galdikienė, iš dešinės, Antanas Galdikas.

Birutės and Rod Brindamour at Galdikas home.

įteikti prezidentui Suharto $100,000 dovaną ir šia proga susitiko su Birute, kuri su vyru buvo priimta visą valandą užtrukusioje audiencijoje. Be minėtų Fondų, Amerikos milijonininkas Gordon Getty taip pat labai remia žmogaus kilmės tyrimus. Indonezijos vice prezidentas globoja orangutangų studijas ir jų gelbėjimą nuo išnykimo. Mat, medžiotojai, zoologijos sodų gaudytojai ir brakonieriai baigia išnaikinti šią retą bezdžionių veislę, kuri užtinkama tiktai Borneo ir Sumatros salose.

Pirmą kartą nuvykusi į Borneos salos džiungles 1971 metų lapkričio mėnesį, Birutė su vyru pateko į liūčių periodą. Visos upės ir balos patvinusios, džiunglės nepraeinamos, visur pilna dielių, kurios siurbiasi į odą dieną ir naktį. Primityvios sąlygos bekuriant tris stovyklas, dažnai kenčiant nepakeliamus karščius, neatbaidė Birutę ir ji didvyriškai išbuvo tris su puse metų Kumai vietovėje, stebėdama ilgaplaukių bezdžionių gyvenimą.

Orangutangai, nors savo prigimtimi panašios į kitas bezdžiones, bet gyvenimo būdu skiriasi nuo kitų veislių. Orangutangai gyvena medžiuose ir minta daugiausia laukiniais bananais, žaliais lapais, gėlėmis ir medžių žievės minkštąją dalimi. Keliauja šios bezdžionės medžių šakomis, labai retai nusileisdamos į žemę. Tik vienu atveju buvo Birutės pastebėta, kad orangutangas pasidarė miegui gūžtą ant žemės.

Svarbi orangutangų ypatybė, kad jie kiekvienai nakčiai pasidaro guolį. Naudoja smulkias medžių šakeles, žoles ir nendres, o su žmonėmis gyvendamos, ir jų drabužius ar visokius skudurus. Net dienos metu pokaičio metui jos pasidaro gūžtas miegui, tartum kokius lizdus medžiuose.

Pažymėtina, kad orangutangai labai malonūs ir taikūs žvėrys. Jie niekad nepuola žmonių. Tik jeigu pats žmogus juos medžioja, nuskriaudžia ar įerzina. Tada jos pasiunta ir būna nepaprastai piktos bei žiaurios. Birutė yra prisijaukinusi daug bezdžionių. Daugelis jų buvo džiunglėse rasti pamestinukai, bet ji yra prisijaukinusi ir suaugusių bezdžionių. Orangutangai greit prisiriša prie žmonių. Nors būna labai sunku ir gaila, bet jauni orangutangai turi būti paleisti į laisvę, nes vienas iš Birutės uždavinių yra paruošti šias bezdžiones gyvenimui džiunglėse iš naujo. Ji moko jas ieškoti maisto, kabinėtis į šakas ir darytis iš lapų guolius.

Ateities planai

Su vyru Rod džiunglėse Birutė išgyveno tris su puse metų ir buvo sugrįžusi į Los Angeles aplankyti tėvų bei skaityti paskaitų. Po to vėl išvyko į džiugles ir tik šiais metais pavasarį atvyko dar kartą į Los Angeles. Buvo išvykusi paskaitoms Seattle, Chicago, Sacramento, Stanford universitete ir Pasadenoje. Jos paskaitų klausėsi daugelis mokslininkų ir vyriausybės atstovų. Visi labai domisi jos darbu ir teikia didelės reikšmės. Ji atskleidė iki šiol nežinomų duomenų apie bezdžionių gyvenimą.

Pabuvusi pas tėvus keletą sąvaičių, Birutė išvyko tolimesniam darbui į Kumai miestą, Indonezijoje, kur ji nuolat dabar gyvena. Gyvenimas tarp taikių bezdžionių džiunglėse teikia Birutei daug malonumo. Bene svarbiausias jos rūpestis dabar pasiruošti disertaciją daktaro laipsniui įsigyti.

Los Angeles gyventojams didelė garbė turėti iš savo tarpo kilusią gabią mokslininkę, kuri rikiuojasi greta kitų garsių antropologų ir gamtininkų. Jos garsas siekia ir už Amerikos ribų, o pasaulio mokslininkai domisi jos darbu ir respektuoja jos pastangas išlaikyti retą orangutangų veislę gyvą. Reikia tikėtis, kad ji pati save išlaikys gyvą lietuvių tautai, nes tėvų pastangos, atrodo, nenuėjo niekais.

Savaitraštis "Stern" (Hamburge) ruošiasi įdėti Birutės straipsnį vokiečių kalba, su plačiomis nuotraukomis. Tai bus Birutės darbo paskleidimas vokiečių kalba. Ji yra skaičiusi paskaitą ir Austrijoje.

Reikia pridurti, kad Birutė Galdikaitė nėra pirmoji mokslininkė, tyrinėjanti bezdžiones. Prieš ją Dr. Jane Goodell stebėjo didžiausias ir pavojingiausias bezdžiones. Prieš ją Dr. Jane Goodall stebėjo didžiausias ir pavojingiausias bezsudaro triuviratą, prie kurio dabar jau prisideda ir Shirley Strum, pradėjusi babūnų veislės studijos Kenijoje.

M. K. ČIURLIONIO MENO SKAIDRĖS

Atšventus M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktį, pasibaigus minėjimams ir kalboms, lieka klausimas, kuo mes išeivijoje dar galim prisidėti prie Čiurlionio vardo išpopuliarinimo. Viena aiški spraga yra trūkumas Čiurlionio darbų reprodukcijų ir skaidrių. Kaip žinote, Lietuvoje yra spausdinami Čiurlionio darbų reprodukcijų aplankai. Taip pat viena Dresdeno leidykla išleido meno knygą apie Čiurlionį, kur yra nemažas skaičius spalvotų reprodukcijų. Deja, tų aplankų kiekis yra ribotas, ir jie gaunami tik privačiai iš Lietuvos. Ligi šiol, nors jau praėjo beveik metai nuo išleidimo, Dresdene leistos knygos tik reta kopija pasiekia šiapus Atlanto. O išsamaus skaidrių rinkinio lig šiol visai nebuvo. Tai gi, visa minėta medžiaga tegaunama tik privačiai, su didelėm pastangom, ir lieka privačių kolekcionierių rankose.

O daugiau susipažinti ir kitus supažindinti su Čiurlionio menu reikia ne tik balbų, bet ir pačių darbų. Praėjusiais metais, Čiurlionio minėjimo proga, Museum of Contemporary Art, Chicagoje buvo rodytas platus M. K. Č. darbų skaidrių rinkinys. Skaidrių rinkinį šiai progai paruošė T. ir J. Bogutai. Fotografavimo ir ryškinimo darbai buvo atlikti su dideliu kruopštumu, nes skaidrių kokybė turėjo atitikti aukštus muziejaus reikalavimus.

Turint sąlygas dauginti skaidres didesniu skaičiumi, buvo nutarta jas platinti viešai. Tad pirmą kartą lietuvių visuomenė išeivijoje turi progos gauti Čiurlionio kūrinių skaidres, kurių yra 150 ir apima visus jo ciklus, triptikus, diptikus ir sonatas. Skaidrės yra 35 mm dydžio. Kūrinio vardas, kūrimo metai ir technika yra pažymėta lietuviškai ir angliškai.

Norint įsigyti, kreiptis šiuo adresu: Čiurlionio Darbų Skaidrės, 6721 S. Rockwell, Chicago, Ill. 60629.

Parašiusieji, gaus užsakymų formą, kainas ir kitas informacijas. (Inf.)

Kun. Vytauto Bitino, išsikeliančio iš Hartfordo, išleistuvių garbės stalo dalyviai; iš kairės: V. Nenortas (kalba), L. Kapeckas, Dalė Dzikienė, Lituanist. mokyklos vedėja, R. Samulis, E. Samulienė, kunigo sesuo, kun. V. Bitinas, I. Petkaitienė, muz. J. Petkaitis, dr. P. Vileišis, dr. A. Stankaitis, O. Stankaitienė.

— Rev. V. Bitinas during a testimonial in Hartford, Conn., as he bids farewell to his local Lithuanian parishioners.

Foto nuotr. A. Jaro

* * *

Tapytojas Jonas Rimša

FRAGMENTAI

Parinko **Mikalojus Ivanauskas**

1975 metų lapkričio mėn. Bolivijos La Paz miesto kultūros taryba buvo surengusi dailininkui Jonui Rimšai atžymėti jo kūrinių parodą. Išleido spalvotą katalogą, kuriame įdėti net du įdomūs straipsniai. Tas boliviečių dėmesys mūsų dailininkui ir davė progą mums taip pat dar kartą sustoti ties Jonu Rimša ir jo kūryba, nors "Lietuvių Dienų" žurnalas jau keliais atvejais (per eilę metų) yra spausdinęs iliustruotų rašinių, straipsnių, reportažų lietuvių ir anglų kalbomis.

I. Asmenybė ir žmogus

Dailininko portretas

"Nedidutis, be galo malonus. Švelnios rankos. Žilsva barzdelė. Draugiškas, veriančios akys. Aukšta kakta, raukšlėta keliomis giliomis vagomis, dešimtimis mažučių. Plaukai aukštyn sumesti, pilkai žili, ilgi, tvirtai įsėdę, lygiai prigulę. Tiršti antakiai, po kuriais primerktos akys, čia tviskančios džiugesiu, čia liūdnos, mąstančios, svajojančios, tiriančios, gilios, slepiančios, klausiančios... Nosis ilgoka, įspausta. Lūpos siauros, kietos, sučiauptos. Ir vėl tos akys! Veriančios, matuojančios... Laibas, guvus, pažiūrėjus, trapus pakliūti į imtyninko letenas, bet iš to... išeinąs nugalėtoju..." Algirdas Gustaitis, "Lietuvių Dienos", 1965. IV.)

Menininko dvasia

"Nepaprastas jo asmenybės švelnumas, nekaltumas, rubežiuojasi su vaiko sielos grynumu, ir tikras nuoširdumas palenkia visus meno mėgėjus į savo pusę. Iš tikro, reikia tik stebėtis, kaip vienas žmogus be lėšų drįsta leistis į tolimą pasvietę ir ten skintis sau kelią į meno Paukščių Kelią. Tai gali padaryti tik didelis žmogus su savo neaprėpiama dvasia." (Matas Šalčius, "Išvien", 1937. II. 16.)

Jonas Rimša, 12 metų berniukas.
— Jonas Rimša 12 years old.

J. Rimšos orkestrėlis 1921 m. Lietuvoje; J. Rimša kairėje pirmas.

— J. Rimša in Lithuania (1921) — with his orchestra — at left.

Skulptorius apie tapytoją

"Jonas Rimša — tai kūrėjo ieškotojo asmenybė,be galo atkakli ir valinga." "Jis su stipria kūrėjo aistra siekė individualaus braižo, savito charakterio." (J. Rimantas, "Petras Rimša pasakoja", 1964).

Antrasis Jono Rimšos talentas

"Dail. J. Rimša ne tik piešia, bet ir turi muzikalinį talentą, nors ir jo neugdė." (Karolė Pažėraitė, "Draugas", 1952. VIII. 16).

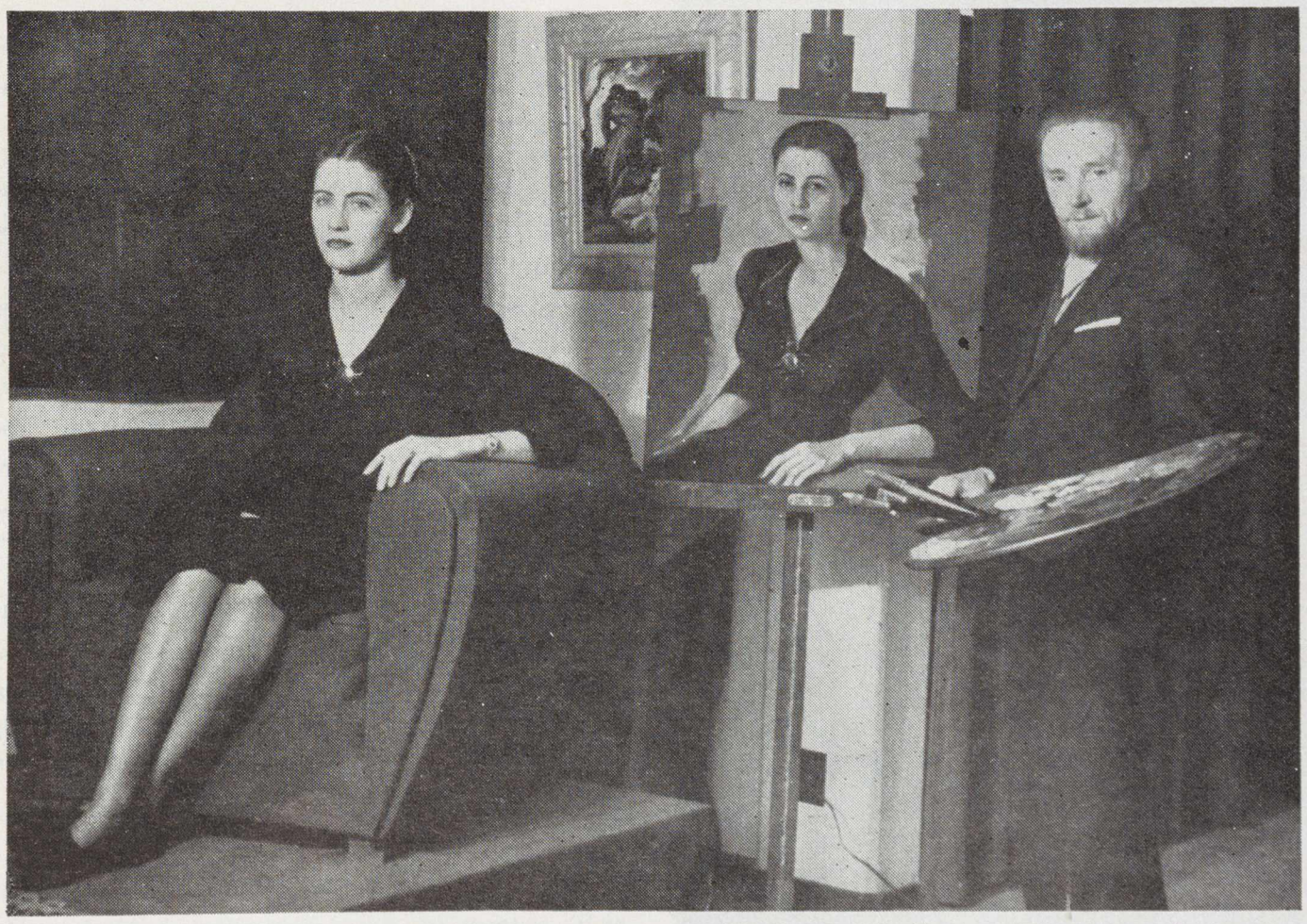

Dail. J. Rimša ir modelis 1949 m. La Paz (Bolivija)

— Artist J. Rimša and his model (La Paz, Bolivia, 1949)

J. Rimša **"Jie manęs nepažino"**
— They didn't recognize me.
Jonas Rimša

Lietuviškumas

"Bet kokios bebūtų J. Rimšos metamorfozos, jis liko savitas menininkas... savo dvasia jis liko lietuviškas, kaip kad lietuviška yra jo tapyba su sodriom, bet pilnomis lyriškos nuotaikos spalvomis." (Pranas Gudynas, "Kultūros barai". 1973, VIII).

Respektas dailininkui

"Nesu Rimšos praeities žinovas, bet esu įsitikinęs, kad nėra kito taip savo menui pasišventusio lietuvio dailininko. Man žinomų iškilių lietuvių dailininkų tarpe, kaip Jonynas, Galdikas, Varnas, Puzinas, aš įrikiuočiau Rimšą, kaip aukščiausiai respektuotiną toje srityje." (Antanas J. Vaikšnoras, "Dirva", 1966.I. 24).

II. Kūryba

Nuosaikus modernistas

"Dail. Rimša eina savo pasirinktu nuosaikaus moderniojo meno keliu." (Juozas Pautienius, "Dirva", 1966. II. 9).

Estetikos pasaulis

"Beveik visuose Rimšos kūriniuose viešpatauja pergalės triumfas, pilkas kasdieninis gyvenimas jungiasi su nekasdieniška realybe, kuri viršija kasdieniškumą ir perkelia žmogų į estetikos pasaulį." (Mikas Šileikis, "Meno žinios", 1966. I. 29).

— Anahi, a portret

"Anahi", portretas

Jonas Rimša

UŽKANDŽIAI. (Bolivija) — Refreshments

Teminiai objektai, stiliaus evoliucija ir technika

"Dail. Rimšos kūryboje vyrauja trys pagrindiniai teminiai objektai: portretai, figūrinės kompozicijos ir peizažai."

"Iki kūrybos pusiaukelio Rimša savo peizažuose ir figūrinėse kompozicijose formų išskyrimo pasiekdavo spalvų kontrastais, o vėliau jo stilius evoliucionavo: paveikslo piešinys — figūrų kontūrai apibrėžiama vis ryškiau tamsiu rėžiu. Toji technika palengvino tapytojui tropikinės gamtos žaliojo raizgyno apvaldymą drobėje, išryškino kompozicijos organiškumą, suprastino figūrų išskyrimą iš aplinkos) ir pabrėžė "rimšiškumo" originalumą."

"Nagrinėjant Rimšos teptuko potepius, galima pastebėti, kad dailininkas, lyg orkestro dirigentas, spalvas paverčia harmonizuota veikalo visuma. Tai prigimties talentas, kuris pas Rimšą jau reiškėsi nuo vaikystės laikų." (Mikalojus Ivanauskas, "Aidai", 1975.XII).

Jonas Rimša **Adoravimas**
(Kompozicija, 96 x 84 cm)
— Adoration, a composition

Išbalansuota harmonija

"Jo kūrinių linija, kompozicija ir spalva yra grynai gimusi tokioje išbalansuotoje harmonijoje, kuri kalba apie didį autoriaus subrendimą savo srityje. Jo kompozicija yra taip išdėstyta ir privesta prie ribos, kad nuėmimas colio ar jo dalies nuo paveikslo krašto jau neigiamai atsilieptų visai kompozicijai." (Adolfas Valeška, "Draugas", 1966.II.12).

Įkvėpimo šaltiniai

"Daugelis tautų liktų nežinomomis ar užmirštomis, jeigu jų menas ir menininkai nebūtų jų įamžinę. Taip atsitiko su beveik užmiršta inkų imperija, prie kurios priklauso mums itin įdomi tautelė "aimarai"... Už šį mūsų susidomėjimą nežinoma aimarų tautele galime būti dėkingi dailininkui Jonui Rimšai. Amerikos genijus, kaip jį vadina Bolivijos ir Argentinos kritikai, rado savo įkvėpimą ir kūrybinę jėgą šiame užmirštame pasaulio kampely, nors tas "kampelis" savo laiku turėjo nemačiau, kaip 6 milijonus kvad. kilometrų. Kas norėtų įsigilinti į Jono Rimšos įkvėpimo šaltinį, turėtų pažinti tą egzotišką tautą, kurioj jis surado taip įdomių ir savotiškų temų savo genialiems kūriniams." (Stasys Goštautas, "Draugas", 1959.XII.19).

Jono Rimšos pasaulis (iš Tristan Moaroff knygos "Rimša, su vida y su obra", "Laikas", 1953.VII.17, vertė J. Kėkštas)

"Rimša, kaip užsienietis, atėjęs pas mus iš Europos šiaurės, rado tarp tų indėnų, kurie dar šiandien gyvena boliviškųjų Andų uolynuose ir slėniuose, tai, kas sudaro jo paties sielos dalį. Jam pavyko padaryti tai, ko niekam iki šiol, išskyrus Guzman de Rojas, nėra pavykę: jis apsvaigo stebuklinga ir kerinčia aistra, kurią tik menininkas gali pergyventi ir išreikšti. Bet tai, kas Guzman de Rojas yra šalta ir dažnu atveju protiška, pas Rimšą yra persunkta pasijos ir šilumos. Todėl jo paveiksluose taip daug ugnies, šviesos ir gilaus ž emės intymumo. Jo tonai misteriškai tirpsta, ir mes jaučiame, kaip ledo viršūnes, šventuosius ežerus ir veidus jungia nuostabi harmonija. ... Rimša indėnų temą iškėlė į tikrąsias aukštumas. Tai jį išskiria iš kitų tarpo."

Jonas Rimša **PUSRYČIAI**
(Argentinos pietuose)
— Breakfast, in the South Argentina

Jonas Rimša **NAMELIAI ŽIEMĄ** — Huts in Winter

III. Darbo vaisiai

Jonas Rimša daug dirbo, kol pasiekė savo tikslo tapti aukštos kvalifikacijos tapytoju. Per penkiasdešimt kūrybos metų jis sukūrė didelį skaičių aliejinės tapybos, akvarelės ir grafikos darbų, kurie yra išsisklaidę daugumojo po abi Amerikas ir Europą.

Be kūrybos, jis išugdė eilę savo mokinių, kurie šiuo metu garsėja kaip Bolivijos dailininkai. Štai jų pavardės: Josefina Reynolds, Maria Esther Ballivian, Maria Luisa Pacheco, Delfina Arana Urioste, Antonio Mariaca Arguedas, Jose Ostria Garron, Juan Ortega Leyton, Raul Mariaca Guillen, Gaston Calvo, Walter Loayza, Gil Imana Garron, Graciela Rodo-Boulanger, Elsa Arana Freyre, Aida Aguirre de Mendez, Carmela Carranza, Mario Eloy Vargas, Luis Aguilar, Jose Ramirez Torroez, Enrique Valda del Castillo, Raul Calderon Soria, Armando Guillen; Peru dailininkas Servolo Gutieres ir kt.

"Šiandien Rimša nėra vienintelis lietuvis, kuris tautinę dvasią savo kūryboje turi puoselėti svetur, tačiau jis yra vienas iš tų, kurie savo individualia kūryba praturtina Lietuvos kultūrinį lobį." (Adolfas Valeška, "Draugas", 1966.II.12).

————————

Tapytojui profesoriui Jonui Rimšai, gyvenančiam šiuo metu gražiajame Kalifornijos pajūryje — Santa Monikoje, — linkime stiprios sveikatos ir dar daug kūrybingų metų!

SOLISTĖ GENĖ UGIANSKIENĖ
Kalifornijos inžinierių-architektų baliuje

Amerikos lietuvių inžinierių bei architektų (ALIAS) baliaus, įvykusio gegužės 15 d., Santa Monikos vienoje gražesnių salių, meninę programą atliko solistė Genovaitė Ugianskienė. Tai buvo jis pirmas pasirodymas Kalifornijoje, ir gana pavykęs bei šiltai sutiktas kalifornie čių.

Kaip šios organizacijos nariai bei valdyba (D. Vizgirdienė, R. Mulokas, V. Vidugiris, G. Leškys, J. Pupius, E. Arbas), taip ir solistė G. Ugianskienė priklauso prie jaunesnės, jau čia daugumoj augusios ir mokslus baigusios, kartos. Visi jie puikiai kalba lietuviškai, beveik visi yra sukūrę lietuviškas šeimas. Solistė, jauna moteris, kylanti lietuvių dainos interpretacijoje solistė, augina irgi gražią, lietuvišką šeimą.

Iš jos pasirinktų ir atliktų dainų jautėsi didelė meilė lietuviškai dainai. Iš dešimties dainų programoje ypač gražiai buvo interpretuotos "Tėviškėlė" ir "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka", — abi Br. Budriūno. Vokaliai geriausiai praskambėjo Gaižausko "Ramunėlė".

G. Ugianskienė yra viena iš priaugančios kartos dainininkių, turinti visus duomenis su laiku išsivystyti į rimtą vokalinę pajėgą. Ji turi gražią sceninę išvaizdą, nuoširdų interpretacijos pajautimą ir gerą vokalinę medžiagą. Ji yra baigusi Chicago Conservatory College, o dabar tąsia studijas pas tikrai patyrusią pedagogę — solistę Juozę Augaitytę.

Sol. G. Ugianskienė inž.-architektų baliaus publikos buvo labai šiltai priimta ir išklausyta. Jai akomponavo R. Apeikytė. Programą pravedė ALIAS Los Angeles pirm. Danguolė Vizgirdienė.

Prie šio baliaus pasisekimo, žinoma, labai daug prisidėjo viešnia solistė. (G. G.)

———

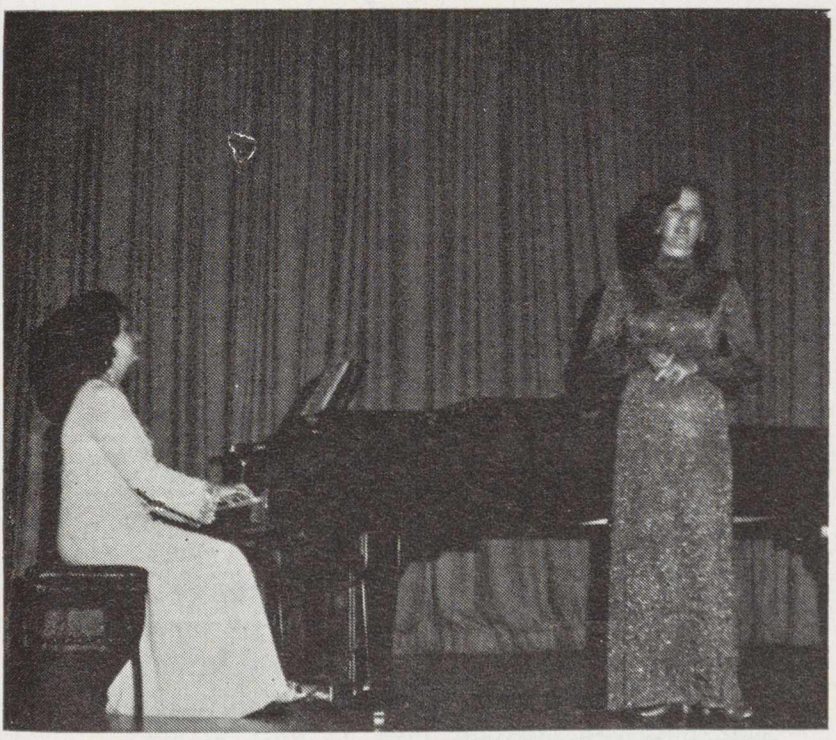

Solistė Genė Ugianskienė dainuoja Santa Monikoje, inž.-architektų baliuje; akomponuoja Raimonda Apeikytė.

— Soloist G. Ugianskienė, acomp. by R. Apeikytė.

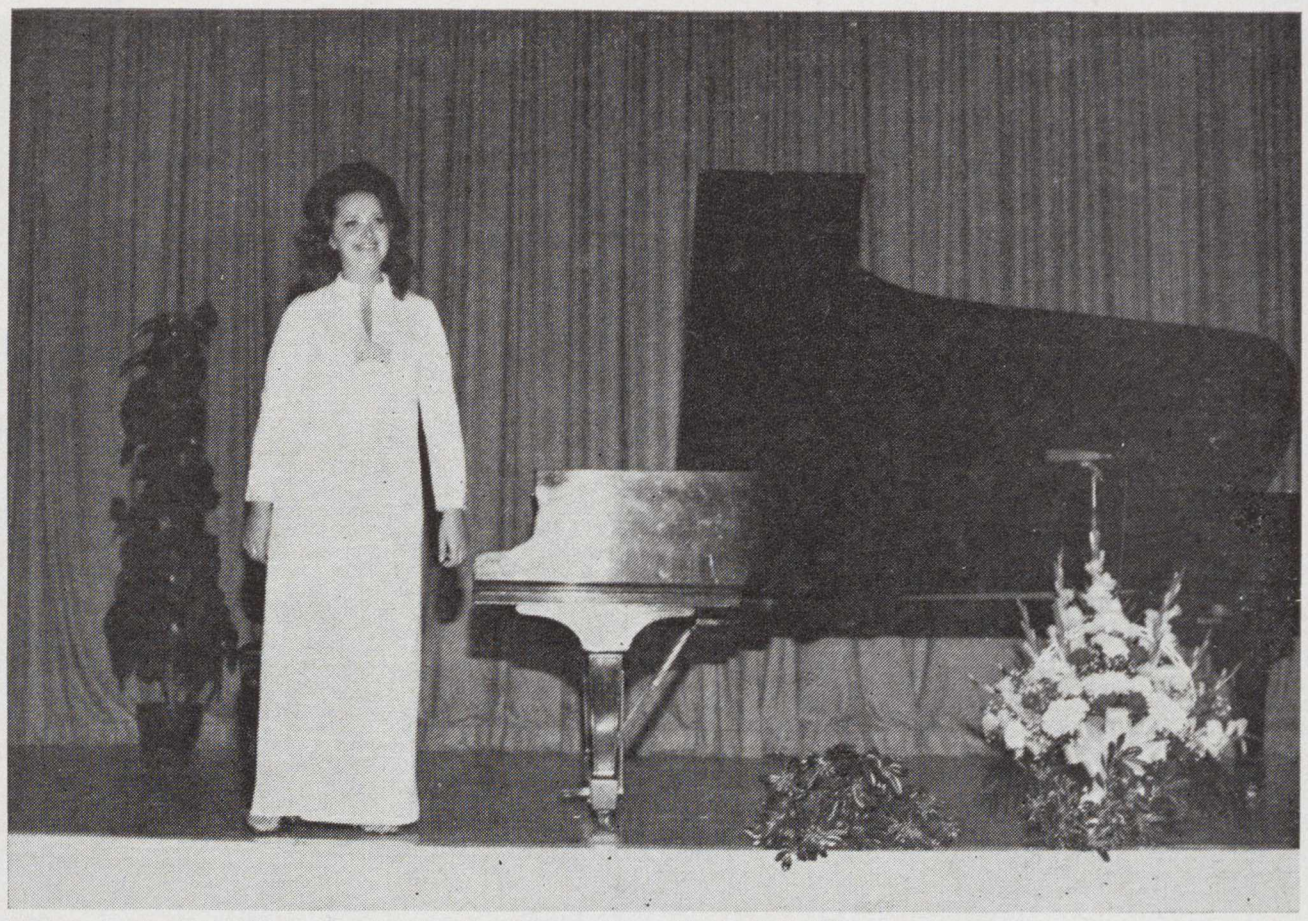

Raimonda Apeikytė po rečitalio Santa Monikoje, Calif.
Raimonda Apeikis after her recital in Santa Monica, Calif.

RAIMONDOS APEIKYTĖS PIANO REČITALIS

Šių metų birželio 5 d. vakare Santa Monica Bay Woman's Club salėje įvyko Šiaurės ir Pietų Amerikos lietuviams gerai pažįstamos pianistės Raimondos Apeikytės piano rečitalis.

Publikos pripildytoje jaukioje salėje pirmoje programos dalyje nuskambėjo Beethoven, Bach ir Skryabin, o po pertraukos Brahms, Čiurlionio ir Don R. George kūriniai.

Pianistė R. Apeikytė publikos buvo nepaprastai šiltai sutikta, kelis kartus iššaukta, bisui dar paskambino G. Gudauskienės ištrauką iš "Los Angeles vaizdai" ir Manuel de Falla "Fire Dance". Po to ji buvo užversta gėlėmis ir triukšmingais publikos plojimais.

Šį piano rečitalį surengė Santa Monikos Amerikos Lietuvių Klubas.

Nebūdami muzikos specialistai ir nedrįsdami leistis į tuščiažodžiavimą, čia galime tik pakartoti prof. V. Jakubėno žodžius, atspaustus programoje: "Raimonda Apeikytė yra subrendusi pianistė, įgijusi gerą techniką su puikiu užgavimo valdymu, logišku frazavimu..."

Garbė losangeliškiams lietuviams, iš kurių tarpo išaugo tokia aukšto lygio menininkė, o pačiai pianistei linkime nuolatinio tobulėjimo ir neužmiršti tų, kurie jos meno pasiilgę ir juo moka džiaugtis. (r.)

———

NAUJAUSI LEIDINIAI

KNYGOS, KURIAS GALIMA GAUTI LD KNYGYNE

by Catherine Milauskas. $3.50
Romas Kalanta. Vyt. Alantas. $3.00
Rimas pas Kęstutį, Birutės Pūkelevičiūtės eiliuota pasaka. $2.50
Mano žodynas — angliškai-lietuviškai. Gausiai iliustruotas. $5.00
Sukilimas. K. Škirpos dokumentinė 1941 m. sukilimo apžvalga. $15.00
Religijos filosofija. Antanas Maceina. $6.00
Lietuvių literatūros istorija. 3 tomai. Pr. Naujokaitis. .... Po $10.00
Puzinas. Jo tapybos albumas. Did. formato. $25.00
The Secret Life of the Political Refugee. By Edm. Narouche. $4.95
Lietuvio pabėgėlio į Švediją pergyvenimai.
Lietuvių tautos ir valstybės istorija. 3 tomai. ..... po $5.00
Tretieji vainikai. Poezijos antologija. $6.00
Atspindžiai ūkanose. Parinktos novelės. V. Alantas. $6.00
Už vasaros vartų. Leonardo Andriekaus poezijos rinkinys. $3.00
Lyg nebūtų rytojaus. T. Pautieniūtės I-ji poezijos knyga. $2.50
Mergaitė iš geto. Romualdo Spalio romanas. $6.00
Martynas Mažvydas Vilniuje. J. Kralikauskas. Premijuotas rom. $6.00
Lithuanians in America. Dr. A. Kučas. $6.00
The Brother Domeikos. Novel by L. Dovydėnas. $6.00
Early America, memories of a Coal Miners daughter,

"The Hartford Times" reporteris Charles La Freniere prel. F. Juro informuojamas apie ALKOS muziejaus eksponatus.

— Msgr. F. Juras interviewed by Charles LaFreniere of "The Harford Times" on the ALKA museum.

PREL. JURAS IR JO MUZIEJUS ALKA

Prelato F. Juro suorganizuotas ir įsteigtas Lietuvių Kultūros Muziejus ALKA, atkreipė ir amerikiečių žurnalistų dėmesį.

"The Hartford Times" balandžio 4 d. nr. žurnalistas Charles LaFreniere išspausdino ilgoką straipsnį apie šio muziejaus įsteigėją prel. Pracišku Jurą.

Savo lėšomis ir pastangomis prie Immaculate Conception Convent Putname jis pastatydino šį muziejų, kuriame sutelkė daugybę etnografinės ir istorinės vertės dokumentų, meno ir literatūros eksponatų.

Jis telkė visa, kas lietė lietuvių kultūrą: paveikslus, meninius audinius, medžio drožinius, vaizduojančius lietuvių gyvenimo būdą ir lietuvių istoriją. Šioje prel. Juro sutelktoje kolekcijoje randami tokie reti eksponatai, kaip lietuvių istorijos knygos, išleistos 1657 metais.

Muziejuje taip pat yra viena knyga apie Lietuvą, parašyta lotynų kalba ir išleista 1583 metais.

Prel. Juras per savo gyvenimą daug laiko ir lėšų skyrė spaudos darbui, rašydamas pats straipsnius ar išleisdamas lietuvių rašytojų raštus ir palaikė ryšius su Lietuvoje gyvenančiais rašytojais. Ryšys su rašytojais nenutrūko nė vėliau, kai daugelis rašytojų pasitraukė iš Lietuvos ir pateko į Vakarų Vokietiją, o vėliau ir į JAV-bes.

Šalia savo pastoracinio darbo prel. Juras aktyviai reiškėsi tautinėj ir kultūrinėj lietuvių organizacijų veikloj. Dabar prel. Jura, priimtas į Pranciškonų ordiną, leidžia dienas netoli savo įsteigto muziejaus.

Prel. F. Juras savo įsteigtame ALKOS muziejuje, Putnam, Conn.

— The life-time collection of art and Lithuanian history memorabilia of Msgr. F. Juras are at display in his ALKA Museum, Putnam, Conn.

NAUJI LEIDINIAI

Atsiųsta paminėti

Pranas Naujokaitis, **Lietuvių literatūros istorija.** III tomas. (1928 - 1944). JAV LB Kultūros Tarybos leidinys nr. 3. 1976. Tiražas 1000, kaina $10. 542 psl. Įrišta kietais viršeliais.

Galima gauti adresu: Mr. A. Kareiva, 7030 S. Rockwell Ave., Chicago, Ill. 60629, "Lietuvių Dienų" leidyklos knygyne arba pas knygų platintojus.

Autorius užsimojo milžinišką darbą, kuris jau eina prie pabaigos. Nepaisant įvairių kritikos atsiliepimų ir paties darbo trūkumų, tai vienintelis mūsų literatūros istorijos veikalas, apimąs taip plačiai mūsų literatūros augimą iki paskutiniųjų dienų. Autorius kalba ne vien savo žodžiais, jis naudoja daug literatūros (ji nurodoma tekste), jis cituoja kitų kritikų pasisakymus, kūrėjų aptarimus, kūrinių charakteristikas. Ketvirtasis tomas apims pačią naujausią, po 1944 m. iki šių dienų literatūrą ir jos kūrėjus.

Vyt. Alantas, **Romas Kalanta.** Gyvieji deglai Nemuno slėnyje. Išleido Vilties dr-jos leidykla Clevelande, 1976. Viršelis S. Smalinskienės. Tiražas 1000 egz. 116 psl. Kaina $3.00.

Iš spaudos ir iš gyvų pasakojimų autorius atkūrė visą amosferą prieš Kalantai susideginant Lietuvoje. Labai plačiai pavaizduotos nuotaikos jaunimo susideginimo dienomis ir po to. Surinkta daugybė atsiliepimo mūsų ir pasaulinėje spaudoje. Autorius šiam idelistiniam Lietuvos jaunuoliui, gyvajam laisvės žibintui, ryškiausiam pasipriešinimo simboliui prieš Lietuvos okupaciją pastatė nenykstantį paminklą. Puiki knyga mūsų jaunimui. Verta versti į kitas kalbas ir pristatyti pasauliui nepalaužtos jaunosios Lietuvos jaunimą.

R. Spalis, **Mergaitė iš geto.** Romanas. Išleido Viltis, 1975. 366 psl. Knygos mecenatas dr. V. P. Dargis. Kaina nepažymėta.

Leonardas Andriekus, **Už vasaros vartų.** Lyrika. Viršelį ir skyrių vinietes piešė dail. T. Valius. Išleido Pranciškonai, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. 1976 m. 80 psl. Kaina $3.00.

—Congressman Alphonzo Bell (R.-Cal.) with members of the Joint Baltic Committee.

Kongrsm. Alphonzo Bell (Rep., Calif.) su Jungtinių Baltų Komiteto nariais Edvardu Šumanu, dr. Jonu Geniu.

Kongrsm. A. Bell buvo vienas iš pirmųjų Kongreso narių, kurs prisidėjo prie Baltų kraštų rezoliucijos.

94th CONGRESS—2d SESSION

S. RES. 406

(Report No. 94—758)

IN THE SENATE OF THE UNITED STATES

March 16, 1976

MR. CRANSTON (for himself, MR. BAKER, MR. MANSFIELD, MR. SCOTT of Pennsylvania, MR. SPARKMAN, MR. CASE, MR. KENNEDY, MR. TOWER, MR. CLARK, MR. MATHIAS, MR. JACKSON, MR. ROBERT C. BYRD, MR. HART of Michigan, MR. HART of Colorado, MR. McINTYRE, MR. BROOKE, MR. BIDEN, MR. PERCY, MR. JAVITS, MR. McGOVERN, MR. HUMPHREY, and MR. PELL) submitted the following resolution; which was, by unanimous consent, ordered to be placed on the calendar

March 22, 1976

Referred to the Committee on Foreign Relations

April 23, 1976

Reported, under authority of the order of the Senate of April 14, 1976, by MR. SPARKMAN, with an amendment

May 5, 1976

Considered, amended, and agreed to . . .

. . . SEC. 5 (a) The Congress finds that—

(1) the three Baltic nations of Estonia, Latcia, and Lithuania have been illegally occupied by the Soviet Union since World War II;

(2) the Soviet Union appears to interpret the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, signed at Helsinki, as giving permanent status to the Soviet Union's illegal annexation of Estonia, Latvia and Lithuania; and

(3) although neither the President nor the Department of State issued a specific disclaimer in conjunction with the signing of the Final Act at Helsinki to make clear that the United States still does not recognize the forcible conquest of those nations by the Soviet Union, both the President and his public statement of July 25, 1975, and the Assistant Secretary of State for European Affairs in his testimony before the Subcommittee on International Political and Military Affairs of the House Committee on International Relations stated quite explicitly that the longstanding official policy of the United States on nonrecognition of the Soviet Union's forcible incorporation and annexation of the Baltic nations is not affected by the results of the European Security Conference.

(b) Nothwithstanding any interpretation which the Soviet Union or any other country may attempt to give to the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, signed in Helsinki, it is the sense of the Congress (1) that there has been no change in the longstanding policy of the United States on nonrecognition of the illegal seizure and annexation by the Soviet Union of the three Baltic nations of Estonia, Latvia, and Lithuania, and (2) that it will continue to be the policy of the United States not to recognize in any way the annexation of the Baltic nations by the Soviet Union.

SEC. 6. This resolution shall be transmitted by the Secretary to the President of the United States.

Attest:

FRANCIS R. VALEO
Secretary.

President Ford Assures Lithuanians

President Gerald R. Ford issued on February 26, 1976, the following message:

THE WHITE HOUSE
Washington
February 26, 1976

TO AMERICANS OF
LITHUANIAN ANCESTRY

As we celebrate the birth of freedom in America, more and more of our people are mindful of their bi-national heritage. Your Lithuanian-American activities call attention to the remarkable efforts of millions of talented and hard-working individuals from all over the world who built America into the great nation we know today.

I am keenly aware of your great anxiety concerning your homeland families and friends who have been and are still profoundly affected by East-West political developments

in Europe. Last summer, just before departing for Helsinki, and before that in February of 1975, I met with your leaders to discuss these concerns and to emphasize that the accord I would sign in Helsinki was neither a treaty nor a legally binding document.

The Helsinki agreements, I pointed out, were political and moral commitments aimed at lessening tensions and opening further the lines of communication between the peoples of East and West, I assure you again that there is no cause for the very understandable concern you raised about the effect of the Helsinki Declarations on the Baltic nations. The United States has never recognized the Soviet incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania and is not doing so now. Our official policy of nonrecognition is not affected by the results of the European Security Conference.

It is the policy of the United States—and it has been my policy ever since I entered public life—to support the aspirations for freedom and national independence of the peoples of Eastern Europe by every proper and peaceful means.

I commend you for your continued contributions to our national legacy and to our durable system of representative government. Today, I salute you for your struggle on behalf of all human freedom.

GERALD R. FORD

5th International Lithuanian Folk Dance Festival in Chicago

More than 2,000 dancers from all over the world will perform 700-year-old Lithuanian folk dances to celebrate 200 years of U.S. independence as the traditional "Summit" Lithuanian Folk Dance festival gets under way at the International Amphitheatre in Chicago on September 5.

Chicago—home of the largest Lithuanian community in the world, outside Soviet-occupied Lithuania itself—will host the festival, as it has last in 1972 and likewise on three previous occasions. This one is a special Bicentennial event, too.

The dance groups will represent Lithuanian communities from Europe, South America and Australia, as well as from nearly all the states excepting Alaska and Hawaiii, according to Bruno P. Juodelis, chairman of the Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc. (912 Plainfield Road, Downer's Grove, Ill. 60515).

"It is gratifying to note that this program will be a key resource in helping each of us to understand the traditions, history, and contributions of American-Lithuanians to the United States," said John W. Warner, administrator of the American Revolution Bicentennial Commission, in officially welcoming the Lithuanian Folk Dance Festival, Inc., as a member organization.

Reserved tickets are available by mail from John Spurgis, 4239 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60636. Box seats—$12.50; other seats from $3 to $8. Make checks payable to Fifth Lithuanian Folk Dance Destival. All contributions are tax deductible. Please enclose stamped, self-addressed envelope.

For additional information, contact:

Dr. Kastytis A. V. Jucas
(312) 489-4441 (answering service)
(312) 266-8668 (home)

A DISSIDENT PAINTER'S STRUGGLE TO LEAVE SOVIET LITHUANIA

For the past 12 years, Zilius was forbidden to exhibit his paintings because, in the words of the Minister of Culture in Lithuania, "they do not depict the victory of communism."

Vladislovas Zilius had, therefore, decided upon the costly and danger-wrought path of seeking formal emigration. The final phase of his struggle then started as he last applied for an emigration permit last October. It is now over and the painter with his wife, Ida, are safely in Rome.

It needed more than Mrs. Ida's brother's invitation to Israel to get the couple away from the Soviets. The artist had to appeal for intervention to the First Secretary of the Lithuanian Communist Party in a letter, copies of which through Soviet dissident sources, have reached West and which letter we reproduce below.

The sudden decision by the Communist authorities allowing Mr. Zilius and his wife to emigrate was most likely due to a series of protests and intercessions by Western artists and human right organizations, likewise.

The letter:

On October 27, 1975, I and my wide Ida Ziliuviene submitted our documents to the Visa and Registration Department of the Ministry of Internal Affairs of the Lithuanian SSR, on the basis of the invitation from her own brother in Israel, and asked to allow us to emigrate abroad. In connection with this, I was deprived of my membership in the Painters Association without any right to get a job anywhere or to obtain contractual employment.

The net result of my creative endeavor as a painter (from 1965 until this very day) was dismissed as formalism (?!), failing to conform to the principles and the demands of "socialist realism.'

My entire creative activity was accompanied by an oppressive moral and material discrimination which the governmental authorities directed against me. They isolated me from the public and forbade me to present my paintings in official exhibitions. The critical evaluation of my creative work is left to individuals who occupy high posts in the bureaucratic hierarchy but who often lack even an elementary competence to judge art. Such profanation of my creative work as well as the enforced provincialism and stagnation of the cultural life in general have driven me to ultimate doubts about the purposefulness of my further existence in Lithuania, an existence that is totally devoid of any perspective.

As a man and as an artist I find the formula of the so-called "socialist realism" alien to me and difficult to understand in terms of logic. In its essence, "socialist realism" is the vulgarization of an individual's creative talent and the transformation of creative activity into a mere trade. The "socialist realism's" list of prescriptions begins and ends with the unwritten but ready-made dogmatic and narrow list of allowed and forbidden themes, phenomena and objects communicated in the creative process. This formula of "socialist realism" is not content with limiting the choice of themes—it insists with extreme severity on the levelling of the form of visual expression.

The voice of protest is rising from my innermost being. It is a protest against the

— Artist V. Žilius.
Dalininkas Vladislovas Žilius, neseniai pasitraukęs iš Lietuvos.

compulsory, machine-like programming of the creative consciousness in order to reduce it to a primitive pattern. The result of this programming is the destruction of the individual's creative individuality, of his subjective dimension, although that very subjectivity and individualism constitutes each artist's genuine and fundamental core of worth.

I simply cannot subject my world feeling to the rhythm of the sergeant's drill, and I refuse to express that world feeling in a plastic visual form within the confines of a military barracks.

The formula of "socialist realism" and the officials who represent it in Lithuania (appointed by people in the higher ranks of the bureaucratic hierarchy to defend the pseudo-theory and to work for its embodiment) have vulgarized the very essence of artistic creation, sometimes trying to drag it down to a primitive pop level. In doing this, they are fostering pseudo-culture and are seeking to provincialize even more our already profoundly provincial cultural life (owing to the absence of a global exchange of information and to the levelling of creative independence).

I believe that, as an individual living in our area, I have the universal human right to the freedom of thought and to a free perception of the world around me What I desire is to communicate in my paintings or in some other forms of plastic art my own inner vision and to create new cultural values—unrestricted by the zealous managers of socialist realism and without having to copy imposed worn-out patterns.

The Emmigration Commission of the Lithuanian SSR has forbidden me and my wife to leave abroad on the basis of very spurious grounds, namely, the fact that some of our relatives remain in Lithuania. The Commission's formula cannot be taken seriously, because we constitute a separate family and none of our relatives have opposed our departure. Therefore we have the same right to emigrate as my wife's brother who did emigrate to Israel in 1974, or as many other families that have already gone abroad or that have received emigration permits recently, in spite of the fact that their close relatives are remaining here.

In view of the above, we request an objective review of the documents for permanent emigration we had submitted earlier, because our determination to leave is firm and final.

My wife fully agrees with my choice and my convictions.

OPENING STATEMENT OF
HON. DANTE B. FASCELL

Legislation to Create a Commission on Security and Cooperation in Europe—
H.R. 9466 and Related Bills
May 4, 1976

On August 1, 1975, following many months of negotiations, the United States, the Soviet Union and nearly all the nations of Europe signed the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe which is now popularly known as the Helsinki Agreement. That agreement sets forth in detail generally agreed policies to be implemented by the signatories with respect to:

—military and security issues;
—cooperation in the fields of economics, science, technology and the environment;
—security and cooperation in the Mediterranean area; and
—cooperation in humanitarian and other fields.

In addition, the governments agreed to meet next year to review implementation of the agreement.

Long before the Final Act was signed there was considerable concern expressed in Congress and throughout the United States over many of the specific issues involved and especially in the negotiations. This was particularly so with respect to the **Baltic States** and the so?called "basket three" grouping of human rights issues. Much of this concern centered on the posibility that the United States would be giving in to Soviet demands in some areas while the Soviets would ignore the very positive statements on human rights embodied in the Final Act.

In response to concern over one of these issues **—the Baltic States**—this Subcommittee and the House of Representatives acted last year—through passage of House Resolution 834—to express our conviction that the Helsinki Agreement did not change in any way the long standing policy of the United States on nonrecognition of the Soviet Union's illegal annexation of **Estonia, Latvia and Lithuania.**

There is, of course, much more in the Helsinki Agreement of great concern to Americans; and today the Subcommittee meets to receive testimony on way in which the United States Government should go about monitoring implementation of the Helsinki Agreement. We have before us one specific and constructive proposal to do this. H.R. 9466 and similar bills introduced by the Honorable Millicent Fenwick of New Jersey and other Members of Congress would establish a special government commission to receive testimony and publicize its findings with respect to implementation of the agreement. We are pleased to have Mrs. Fenwick here today to testify on her proposal.

In addition, we welcome to the Subcommittee to testify on H.R. 9466 and other ideas for monitoring implementation of the Helsinki Agreement:

The Honorable Edward J. Derwinski, a Member of Congress from the State of Illinois;

The Honorable Joshua Ellberg, a Member of Congress from the Commonwealth of Pennsylvania;

The Honorable Larry McDonald, a Member of Congress from the State of Georgia;

Mr. Jerry Goodman, Executive Director, National Conference of Soviet Jewry;

Dr. Z. Michael Szaz, National Director, American Hungarian Federation;

Colonel J. J. Sustar, National Confederation of American Ethnic Groups;

Dr. Jeremy J. Stone, Director, Federation of American Scientists; and

Mr. Edward J. Sumanas, Public Relations Director, **Joint Baltic American Committee.**

Besides these statements and any others which may be submitted by May 15, will be included as a part of the hearing record. In addition, the Committee has received letters from the Department of State, Defense and Commerce setting forth their views on H.R. 9466. Without objection, those letters will also be included in the hearing record.

INTERNATIONAL RELATIONS COMMITTEE
Subcommittee on International Political and Military Affairs
May 4, 1976
HEARING ON H.R. 10193
A Bill to Establish a Commission On Security and Cooperation in Europe
Testimony of
EDWARD J. SUMANAS
Public Relations Director of the Joint Baltic American Committee

The Joint Baltic American Committee, and its member organizations, the Estonian American National Council, the American Latvian Association in the United States, Inc., and the Lithuanian American Council, Inc., representing over one million Baltic-Americans, wishes to go on record supporting the Fenwick Bill to establish a Commission to monitor the Helsinki Accord.

For the past five years, the Joint Baltic American Committee has been supplying the U.S. Department of State (the Soviet and Baltic desks) with information on thousands of persons who have been continuously refused permission to either emigrate or to visit their families in the United States, which have been separated for 36 years or more. This information has been given to the U.S. Department of State, but progress on these cases has been 99 percent negative, or not forthcoming. Several cases are of American citizens, living in in the Baltic states, who have been trying to get out of the Soviet Union for the past three decades. The Soviets refuse to honor their U.S. citizenship. Furthermore, a list of persons wishing to visit relatives in the United States has been compiled by our organization, but the policy of the Department of State is that it can not bring these visitation cases up with Soviet authorities, because only emigration cases can be considered for the Representation List.

The Joint Baltic American Committee believes that the U.S. Department of State is reluctant to push for family reunification or visitation. Because of the sensative nature of "detente", and the present leadership of the Department of State under Dr. Henry Kissinger, it has been our experience that progress toward the goal of free emigration and visitation is hampered by the Department of State's delicacy in raising these issues with the Soviet Union.

We feel that the U.S. Senate and the House, overseeing this Commission, will bring pressure to bear on the U.S. Department of State to work more diligently for reunification of families. For these and other reasons, the Joint Baltic American Committee feels that a commission headed by the Senate and the House, which has the confidence of the American people, will be able to monitor the Helsinki Accords more effectively.

Background Report Jurgutis Family

Mr. Aloyzas Jurgutis, 36, born in Lithuania, musician by profession; instructor of music at Vilnius Conservatory. Presently residing in Chicago, Illinois, employed at the Chicago Conservatory of Music.

Mrs. Marija Jurgutis, born in Lithuania, professional librarian, residing in Vilnius, Lithuania (U.S.S.R.).

Miss Daina Jurgutis, 11, student, living with her mother in Vilnius, Lithuania.

CHRONOLOGY OF EVENTS

Mr. and Mrs. Jurgutis resolved in 1974 that life under Soviet rule was impossible to tolerate. They would not raise their daughter in an atheistic society where the most basic freedoms are suppressed.

Aloyzas Jurgutis, while on tour in Yugoslavia, escaped to Italy (May 16, 1974) and was granted political asylum. He came to U.S.A. September 27, 1974.

October 1, 1974, Mrs. Jurgutis requested to leave U.S.S.R. with her daughter, filing necessary papers with President Podgorny.

November 1974, Mr. Jurgutis renounced U.S.S.R. citizenship and filed all necessary documents with the U.S.S.R. Consulate in Washington for the emigration of his wife and daughter.

In December 1974, Soviet authorities permitted Mrs. Jurgutis to file all documentation requesting permission to emigrate, but on March 20, 1975, when she had been promised an answer, she was expelled from the local security office where the answer was to be given.

April 1975, Mrs. Jurgutis was warned by local authorities that in no event is she to contact U.S. Embassy. If she did, she would be imprisoned immediately.

April 7, 1975, Mrs. Jurgutis filed a second request for permission to leave the U.S.S.R.—again addressing the appeal to President Podgorny. She filed a third request May 10, 1975 directing her appeal to President Podgorny again.

On August 28, 1975, Mrs. Jurgutis again made a fourth request for an exit visa addressing to Mr. L. Brezhnev, General Secretary of the Communist Party of the U.S.S.R. This last request was made a month after the conclusion of the Helsinki Conference and the signing of its documents.

CONSEQUENCES

Soviet authorities have employed various pressure on the Jurgutis family, including:

1. Dismissal of Mrs. Jurgutis from any and all employment;
2. Constant interrogations;
3. Threats, including a threat to take away the daughter to a special school in order to "Sovietize her spirit."
4. Searches of home and seizure of property including family pictures, letters, books, and even postcards from Mr. Jurgutis addressed to their daughter.

JUAN RIMŠA, PAINTER OF SOUTH AMERICA

When he left his native Lithuania as a young adventurer and took a boat to Brazil, Jonas Rimsa was in quest of an artistic paradise in the tropics—exotic sights and an independence of spirit impelled him. He eventually found it in the high mountains of the Andes, in Bolivia. Jonas became Juan. Rimsa was seduced by the rituals and the colors of the native culture and its dramatic natural setting. With an eye for bold form and **chiaroscuro** contrast, he captured it all on canvas. Three decades ago, he was commissioned to paint an enormous mural depicting the panorama of Bolivian history in a government building.

A generation later, in November 1975, the government of La Paz, capital city of Bolivia, honored the artist and the teacher who had inspired a whole school of Bolivian painters. An exposition at the National Museum of Art in homage to Juan Rimsa was celebrated with the personal testimonies of his now-famous students. Rimsa himself, so far away in California, could only hear the echoes as he read the booklet published in his honor and graced with reproductions of his paintings.

One among many voices of praise, the artist Gil Imana Garron offered a dedication:

"To the painter, who in such a personal way interpreted the scenery and people of Bolivia.

"To the teacher, who guided my first artistic inclinations.

"To the man, who taught me to discover the wonders hidden in human nature.

"To a friend, who knew how to reveal the generosity that can fill a superior spirit."[1]

———

[1]*JUAN RIMSA (Museo Nacional de Arte, La Paze), p. 15. Translation from the Spanish by A. John Skirius, Ph.D.*

---

5. Seizure of all mail addressed to or written by Mr. Jurgutis.

6. Termination of telephone service and privileges.

7. Demands for denouncement of father and husband made upon Mrs. Jurgutis and daughter.

In lieu of all the above personal dangers, Mrs. Jurgutis has firmly stated time and again her devotion to her husband and her desire to emigrate from U.S.S.R.

The fact that Mrs. Jurgutis and daughter are free today and not in prison is the result of U.S. Congressional effort and U.S. Embassy's active role in the case.

An Old Teachers Reflections

(The "Chronicle of the Lithuanian Catholic Church" believes that the publication of this teacher's name would not be well-advised at this time.)

—

I attended high school under the tsar. The teachers of those times were trying to raise me as a patriot in their own image and therefore constantly denigrated Catholicism. My uncritical young mind blindly accepted everything that I was given. I became enthralled with the idea of positivism, fashionable of that time, and believed that reality was limited to the tangible and material things. I graduated from high school a s a highly determined materialist and, of course, an atheist. When the cannons of World War I fell silent, I chose the teacher's profession and with utmost sincerity started tilling the educational fields. In 1924 I joined the recently established "Freethinkers Association of Ethical Culture." I spread atheistic ideas among students and adults. I believed that religiosity is one of the causes of people's misery and backwardness. And so I fought against religion.

Later on, various existential detours and trials compelled me to check my ideological positions. My mature mind was already free of youthful impressions and emotions, and therefore many things appeared to me now in a different light. My "faith" in materialism became shaky. I perceived the problems of its philosophical foundations and I saw that it does not provide a serious and satisfactory answer to the most important questions of life. I realized that religion was quite different from the one I had learned about in atheistic pamphlets. God appeared to me the only reasonable answer to the problem of life, and I said goodbye to atheism. Many people of my generation, including even the famous professor of physics, V. Cepinskas, have taken that step.

Unfortunately, some of my students had observed my ideas that I had already denounced. Some of them became enchanted with Karl Marx. When the Red Army units entered Lithuania in June of 1940, I cried because I saw that more than one of my former students took part in them actively. These young people were confused—they went to worship alien gods.

They spat on the ideals that were very dear to me and for which I had suffered at the hands of the tsar's gendarmes. I understood then that my entirer atheistic activity served the interests of Lithuania's enemies.

The came the German occupation. The helpers of the brown "liberators" did not come from the ranks of the people who were educated according to the ideals of **Saltinelis** or **Ateitis** ("The Wellspring" and "The Future," Catholic magazines in Independent Lithuania. ELTA Ed.), but from among those who took their spiritual nourishment from the "Free Thought" (an atheist periodical in Independent Lithuania. ELTA Ed.). Most of those helpers did not have the national interests in mind, but were simply after a cozy spot in the service of the occupying power.

Upon the return of the Red Army in 1944, I resumed teaching but I stayed away from atheistic activity. Once I read Kudirka's satires to my class. (Vincas Kudirka, 19th century Lithuanian writer, author of scathing satires against Russification and the tsarist officialdom, and a prominent figure in the National Awakening. ELTA Ed.). For this I was arrested. O, the irony of fate! The man who faced me in the interrogator's office was my former student . . . I could not believe that my former student would demonstrate such hatred against his teacher that he would level such cynical diatribes against things that I, as a Lithuanian, considered holy and precious . . . I understood then that, if a man lacks deep religious roots, he may become an animal and a beast, since his ideal is not TRUTH, but a cozy spot and a soft chair.

Today, one of my feet is already in the grave. A ten-year odysey in the GULAG-Archipelago, a gift of the new "liberators," was an occasion for me to enter into a deeper contact with God. Hoday, it pains me beyond words that I had used the best and most fruitful years of my life for the struggle against Him. I trust that God will forgive me: I was a victim of certain circumstances. The last 35 years brought me quite a few painful hours, but they have also opened my eyes. For this I am grateful to God. I am only disturbed by by the realization that I will not be able to correct all the evil I have wrought by planting the seeds of atheism in the hearts of my countrymen.

Today, my eyes turn to my younger colleague, to you, Teacher. The Party has picked you as a handy helper. What it wants is that you should fight against religion in the classroom and thus reeducate those young souls, just as the Teutonic Knights or the Tartars used to do when they kidnapped our children, reeducated them and sent them to fight against our nation . . . Your readiness to execute their designs—and isn't the struggle against religion simultaneously a destruction of the nation's moral fiber—is due to your confusion about the situation, your lack of proper information. But it cannot be otherwise—is religious and philosophical information freely available here as it is in other countries? You do not realize that, by pursuing your atheistic activity, you are harming your nation.

According to official data, more than one-half of the teachers in Lithuania have not completed university education, and most of the university graduates got their diplomas by way of correspondence courses. It is difficult for you to find your way in the arena of ideologies.

You are having economic difficulties, too. The inflation keeps chipping away at the value of the ruble. Therefore, if you have a job in the country and if you want to provide for your family, you are obligated to keep a cow, to feed pigs, to take care of the chicken. And if you teach in a city, you are compelled to moonlight.

(To Be Continued)

Lithuanian tradition lives

By CHARLES LaFRENIERE
Staff Reporter

PUTNAM, Conn. — There's a museum in this northeastern Connecticut community, but few people in the region know of its existence.

The museum, known simply as ALKA, contains a rather extensive collection of Lithuanian art, literature, and artifacts gathered together over the years by a sprightly and gracious 85-year-old Lithuanian priest, Msgr. Francis Juras, a prime promoter of Lithuanian culture. ALKA stands for American Lithuanian Cultural Archives.

The building housing this collection of Lithuanian culture was constructed in 1965, two years before Msgr. Juras retired as pastor of St. Francis Church, Lawrence, Mass., which he served for nearly a half century.

When the Lithuanian Cultural Institute was established in 1941, Msgr. Juras organized its archives and museum, known since then as ALKA.

At his own expense, he constructed the present museum on the grounds of the Immaculate Conception Convent here. It is this building that houses much valuable historical and ethnographic material, along with works of art.

Msgr. Juras started collecting in 1922, the year he was ordained in Massachusetts by the late William Cardinal O'Connell.

Initially, he started collecting any type of books, circulars, tickets, programs and items of a similar nature so long as the items collected pertained to Lithuania or its cultuure.

As time went on, he explained, and the collection began to grow, he started branching out to begin collecting virtually anything pertaining to his native land or its culture.

Now, there are shelves of Lithuanian history books. There is one book in Latin dated 1583 and another in Lithuanian dating back to 1657.

Here also in this rather unimpressive looking building are works of art. These works consist of paintings, tapestries, weavings and some exquisitely delicate wood carvings depicting faces in the history of Lithuania or the lifestyle of that country.

Some of the wood carvings are so delicate they have to be seen to be believed.

Despite his 85 years and several heart attacks, the prelate looks and acts like a man many years younger, and he walks about five miles a day . . . Besides his earlier pastoral work, he has been continuously active in the national and cultural affairs of Lithuania in America. The list of organizations he has served in one capacity or another is significant, too.

He also found the opportunity during his life to devote considerable effort and money to journalism and publishiig. In the latter category, he published the works in this country at his own expense by Lithuanian writers until communications with Lithuania were interrupted during World War II and publishing in that country was made difficult.

Among the many honors besowed upon him, Msgr. Juras is especially proud of one. That is his investiture as a Franciscan monk (The Grey Friars), a mendicant order founded by St. Francis of Assisi in 1209.

His investiture into the order (which gave him all privileges) took place Aug. 21, 1975, in Kennebunport, Maine. The privelege of investiture was granted by Konstantine Kosen, O.F.M., general superior of the Franciscan order.

Msgr. Juras is one of only two Lithuanian priests accorded the honor of being invested in the Franciscan order.

(Reprinted from The Hartford Times, Sunday, April 4, 1976.)

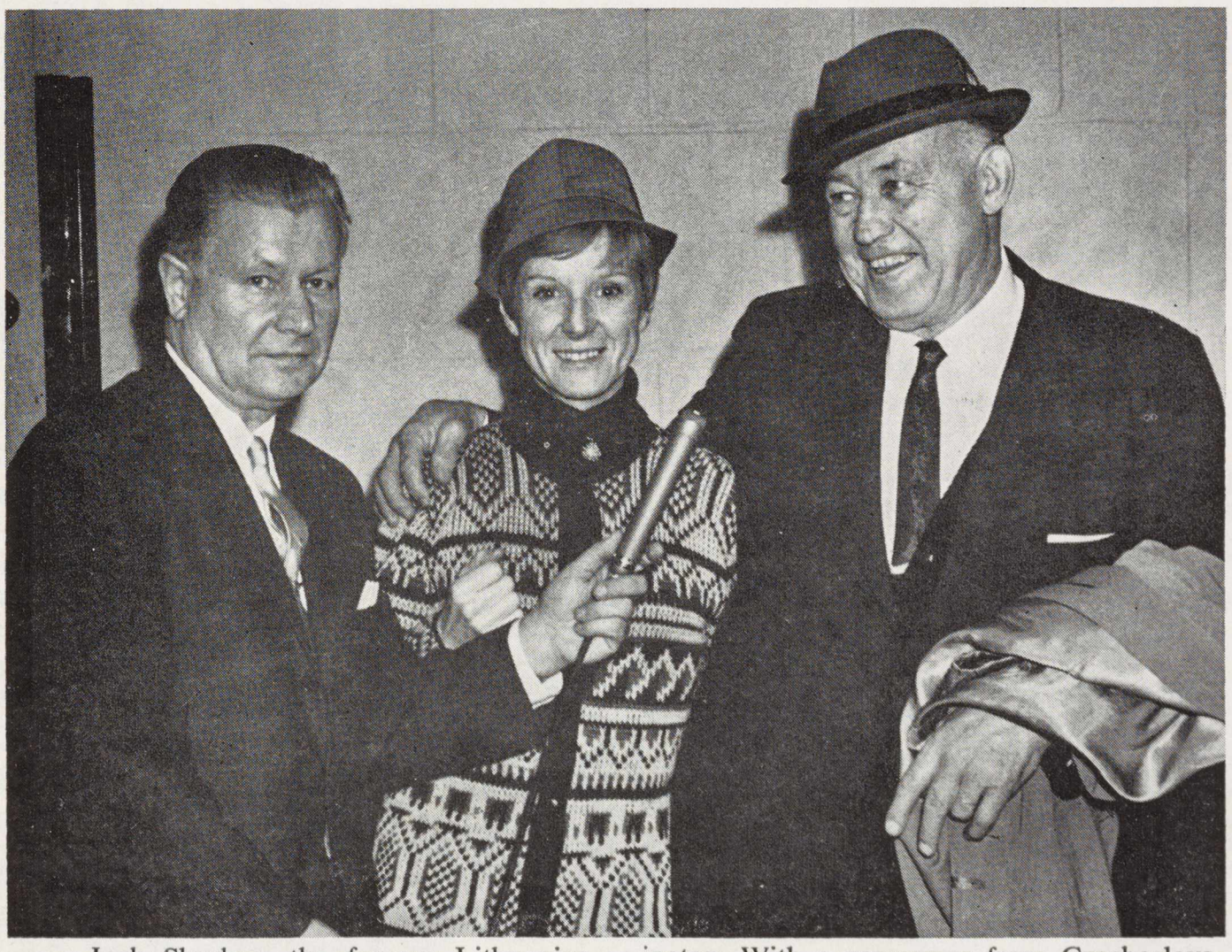

— Jack Sharkey, the famous Lithuanian heavyweight boxer, world champion of the 1930's, calls on Voice of America in Washington. With a newcomer from Czechoslovakia they are interviewed by P. Labanauskas.

— Juratė Kazickas, a correspondent of American publications, now appears as co-author of **The American Woman's Gazetteer** (see article).

— Žurnalistė J. Kazickaitė, prisidėjusi prie knygos apie Amerikos moteris parašymo.

Lynn Sherr and Jurate Kazickas Create 'The American Woman's Gazeteer'

Published in June as a Bantam large format paperback original, THE AMERICAN WOMAN'S GAZETEER by Lynn Sherr and Jurate Kazickas (01041-7. $7.95. Large Format. Nonfiction 288 pp.) is a first-of-its-kind celebration of women, places and events that made history from pre-colonial days to the present. Featuring over 1,400 sites and stories (listed alphabetically by state and cities within each state) and illustrated with more than 170 photos and line drawings, this travel-history guide-tours the country's places and institutions from politicians and entrepreneurs to spies, outlaws, artists, scientists and housekeepers—helped shape the personality of this nation. THE AMERICAN WOMAN'S GAZETTEER has been chosen as a mid-summer main dual selection by the Woman Today Book Club and will be excerpted in **Ms.** magazine in its special bicentennial issue this August. An author tour is to take place June 7-25. (World Wide News Bureau, Arejas Vitkauskas.)

POET REQUESTS PERMISSION TO LEAVE LITHUANIA

Tomas Venclova, one of the outstanding Lithuanian poets of the young generation, has submitted to the Central Committee of the Lithuanian Communist Party a request for emigration. In his request, dated May 11, 1975, he cites the damages inflicted on Lithuania by the "absolute rule" of "Communist ideology" and by the "informational barriers and repressions imposed on those who think differently." The text of his letter was published in the issue No. 19 of the "Chronicle of the Lithuanian Catholic Church."

Translator of Joyce and Eliott, Tomas Venclova is the son of the late writer Antanas Venclova who had a notorious career as a cultural bureaucrat under Stalin, Khrushchev and Brezhnev.

Administracija rašo —

GARBĖS PRENUMERATORIAI

A. Braškys, Sudbury, Ont., Canada.
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
J. Mulokas, Chicago, Ill.
A. Pocius, Elizabeth, N. Y.
Rev. P. Sabulis, Waterbury, Conn.
M. Shalins, Woodhaven, N. Y.
D. Surantas, MD, Rockford, Ill.
Vysk. Antanas Deksnys, Roma, Italija.
L. Baltušis, Downey, CA.
J. Dėdinas, MD, Elmhurst, Ill.
Msgr. J. Karalius, Shenandoah, Pa.
A. Musteikis, Lariat Motel, Fallon, NV.
C. Oksas, Chicago, Ill.
V. Šaras, Los Angeles, Ca.
V. Vidugiris, Palos Verdes, Ca.
Dr. P. Atkočiūnas, Cicero, Ill.
K. Auštkalnis, Eugene, Ore.
J. Čiurlionis, Phoenixville, Pa.
P. Gylys, Olympia, WA.
A. Kantvydas, Toronto, Ont., Canada.
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Toledo, OH.
P. Kudeikis, Toronto, Ont., Ca-
A Kudirka, Union, N.J.; G. Okunis, Flushing, N.Y.; J. Vitėnas, Washington, D.C.
nada.
A. M. Macarus, Hager Shores, MI.
W. Maker, Burbank, CA.
Dr. J. Petrikonis, Woodbine, IA.
A. Puskepalaitis, So. Boston, MA
Rev. Prof. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.
J. Stankus, Chicago, Ill.
Kun. E. Statkus, Grand Rapids,

LD PAREMTI AUKOJO:

$10 — K. Skaisgirys
$25 — "Dainava"
$5 — J. Butkus
Po $3 — P. Bielskus, P. Duda, Rev. J. Kluonius, A. Krisiukėnas, J. Litvinas, P. Mikšys, A. Mikulskis, M. Petrauskienė, W. Skinder,
Po $2 — J. Litvaitis, V. Šimoliūnas, B. Tiškus.

Visiems mus parėmusiems administracija nuoširdžiai dėkoja ir

LD Adm.

MARY HAMROCK

PIERCE – HAMROCK

MORTUARY

921 Venice Blvd.,
Los Angeles, Ca. 90015

Phone: RIchmond 9-6091

REMKIME KSU LITUASTINĖS STIPENDIJOS FONDĄ

Vėl kreipiamės į lietuvių spaudą, organizacijas, draugijas, taip pat ir į pavienius asmenis, prašydami paremti Kent Valstybinio Universiteto Lituanistinės Stipendjos Fondą.

Kent State universitetas yra valstybinis Ohio valstijos universitetas netoli nuo Cleveland'o miesto. Jame jau keleri metai yra dėstoma lietuvių kalba; šio universiteto bibliotekoje yra sutelktas vienas ir geriausių lituanistinių rinkinių visose JAV; šis universitetas—kartu su PLJS Ryšių Centru—jau trečia vasara ruošia dviejų savaičių lituanistikos seminarus; šiame universitete jau yra parašytos dvi MA tezės ir viena daktarinė disertacija lituanistinėmis temomis. Dabar čia jau kuris laikas stengiamasi sudaryti nejudomą KSU Lituanistinės Stipendijos Fondą, iš kurio procentų būtų kasmet duodama stipenddija lituanistin:mis studijoms. Siekiama surinkti virš 50,000 dolerių, bet jau bus galima pradėti skirti dalines stipendijas, kai šiame fonde bus apie 20,000 dolerių.

Pernai panašu atsišaukima pasirašė platus šios stipendijos komitetas, kurio garbės pirmininkė yra Lietuvos Gen. Konsulė Čikagoje p. J. Daužvardienė. Po to buvo gauta keli tūkstančiai doleriu aukomis ir pažadais, bet vis nesiseka surinkti tų 20.000 dolerių. Ir šiais metais prašome visų paaukoti kiek kas gali. Aukos nurašomos iš pajamų mokesčių. Aukas prašome siųsti:

Lithuanian Fellowship Fund
Kent State University Foundation
Kent, Ohio 44242

Visiems, kurie jau aukojo ir kurie aukos, viso Komiteto vardu širdingai dėkojame.

(Prof.) ANTANAS KLIMAS
Univ. of Rochester, Pirmininkas
(Prof.) JOHN F. CADZOW
KSU, Iždininkas

BALTIC BAKERY

Juozas ir **Aldona Ankai** — savininkai
4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 — Telef. (212) LA3-1510
— ir —
2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas: (312) 737-6784

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

LITUANISTICS IN ENGLISH

Attractive, Well-informed Recent Publications
BOOKS SUITED AS GIFTS
ENCYCLOPEDIA LITUANICA —
its past and present. — Printed in Boston: Encyclopedia Lituanica, 395 West Broadway, So. Boston, Mass. 02127.

Over 3,500 pages of exhaustive, in depth information on Lithuania
6 vols., $20.00 each (last two volumes in print)

Dr. Antanas Kučas, **LITHUANIANS IN AMERICA,** their story, told by one of themselves, beginning in 1659 and progressing to and through this Bicentennial. — The author, a Lithuanian and American scholar, traces the personalities and events of importance, the formation of Lithuanian organizational, religious, social, artistic and political life.

Encyclopedia Lituanica Publishers, Boston, Mass, 1975. 349 p. with index; price $6.

The above as well as other Lituanistic books are available directly from the Publishers, and also from "Lithuanian Days" Magazine Publishers.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¾%—6 metų su $1,000, minimum
7½% — 4 metų su $1,000, minimum
6¾% — 30 mėn. su $1,000, minimum
6½% — 1 metų su $1,000, minimum
Savings insrd. to $40,000 by FSLIC

Vėliavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal savo pasirinkimą su stovu.
Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

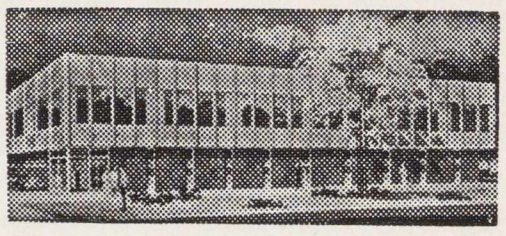

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650
JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"!

Siųskite metinę prenumeratą - $5.

adresu:

"Lietuviai Amerikos Vakaruose"
4364 Sunset Bld., Los Angeles, 90029.

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant — NO 4-2919.

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

High Dividend Rates
Accounts

Insured to $40,000 by FSLIC

47th & Rockwell St., CHICAGO, Illinois 60632

94th & Roberts Rd., Hickory Hills, Ill. 60447

Books of Interest

VYTAUTAS THE GREAT, Grand Duke of Lithuania, by Dr. Joseph B. Končius. History of Lithuania from King Mindaugas (1252) to to the end of the reign of Vytautas the Great (1490). 214 pages and a map. Price: $3.00
Hard cover $4.00

THE GREEN OAK. Selected Lithuanian poetry. Edited by Algirdas Landsbergis and Clark Mills. Published by Voyages Press, 1962. 118 pages. Price: $5.00

LITHUANIA 700 YEARS. By Albertas Gerutis. Includes 1)The Origins of the Lithuanian Nation, by J. Puzinas; 2)Lithuania to World War I, by J. Jakštas; 3)Independent Lithuania, by A. Gerutis; 4) Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis; 5) Liberation attempt from abroad, A. Budreckis; 6) The prospects of Lithuanian Liberation, by S. Lozoraitis. 475 p.p. 1969. Price: $12.00

Available at
"Lithuanian Days" Publishers
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, Calif. 90029

LIETUVIŲ DIENŲ
žurnalo ir knygų
PLATINTOJAI
J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minku.s
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis, 'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
Detroit, Mich. — "Neringa". St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje
Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje
Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje
Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje
London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas, P Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,
kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.
KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p..
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas,
2610 Griffith Park Blvd., Los Angeles, CA 90039 — Tel. (213) 662-6591

Baltimore, Md.
"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 102.7 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.
Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijeje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima **sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m**
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois
SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
7 programos savaitėje
Pirmad. ir penktad. — 11 val. ryte;
šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barkus.
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS
Laikinai neveikia

Nauja lietuviška radijo programa pradėta birželio 4 d.
LIETUVOS AIDAI
Kiekvieno penktadienio vakarą 10-11 val.
WOPA Stotis — 1490 AM banga
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

LITHUANIAN RADIO FORUM
Bi-Lingual Civic program in English and Lithuanian
Produced by Anthony J. RUDIS
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Sundays 2 to 3 PM
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio
Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.:: 382-9268.

Detroit, Mich.
LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos reikalais kreiptis: Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit, Mi 48209, tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, Mi 48072, tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 905 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. **Vacys Urbonas.**
171775 Gaylord Ave., Detroit, MI 48240
Telefonas: 537-9642

Hartford, Conn.
"TĖVYNĖS GARSAI"
Connnecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius.**
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg
Vedėjas **J. J. Stukas.**

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima **kievieną sekmadienį**
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kazys, 217-25 54 Ave
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Philadelphia, Pa.
Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa
The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R.. Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.
DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.
Stotis: WXXI-FM 91.5 MC
Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Al. Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J.Krokytė,** sekr., **Rūta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY 14621

Waterbury, Conn.
LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocysles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada
LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada
TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas **R. Simanavičius.**
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia
ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia
Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE
Įsteigta 1966
WCIU - TV Channel 26
Sekmadieniais 8:30
5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636
Tel. (312) 778-2100
Tollus Šlutas, vald. pirm.

PROCESIJA /PROCESSION by JONAS RIMŠA.